

Neuvoston 27. päivänä syyskuuta 2001 vahvistama

YHTEINEN KANTA (EY) N:o 3/2002

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 2002/.../EY tekemiseksi kuudennesta ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta

(2002/C 4/03)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,
jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen
ja erityisesti sen 175 artiklan 3 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽³⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä
menettelyä ⁽⁴⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Puhdas ja terveellinen ympäristö on edellytyksenä yhteis-
kunnan hyvinvoinnille ja vauraudelle, mutta jatkuva
maailmanlaajuinen kasvu aiheuttaa ympäristölle jatkuvia
paineita.

(2) Viides ympäristöä koskeva yhteisön toimintaohjelma
"Kohti kestävä kehitystä" päättyi 31 päivänä joulukuuta
2000, ja sen avulla saatiin aikaan monia merkittäviä
parannuksia.

(3) Jatkuvaa ponnistelua tarvitaan yhteisön jo asettamien
ympäristöä koskevien yleis- ja erityistavoitteiden saavut-
tamiseksi. Tässä päätöksessä esitetty kuudes ympäristöä
koskeva toimintaohjelma (jäljempänä "ohjelma") on
siten tarpeen.

(4) Jäljellä on useita vakavia ympäristöongelmia, ja ilmenee
uusia ongelmia, jotka edellyttävät lisätoimia.

(5) Ihmisen terveyden ja ympäristön suojelemista koskevan
lähestymistavan kehittämisessä on kiinnitettävä enem-
män huomiota ennaltaehkäisyyn ja sovellettava ennalta
varautumisen periaatetta.

(6) Luonnonvarojen harkittu käyttö ja maapallon ekosysteem-
in suojeleminen ovat yhdessä taloudellisen vaurauden ja
tasapainoisen yhteiskunnallisen kehityksen kanssa kestä-
vän kehityksen edellytyksiä.

(7) Ohjelman päämääränä on ympäristön ja ihmisen tervey-
den suojelun korkea taso sekä ympäristön ja elämänlaa-
dun yleinen parantaminen. Ohjelmassa osoitetaan kestä-
vän kehityksen strategian ympäristöulottuvuuden paino-
pistealueet, ja se olisi otettava huomioon esittäessä
strategiaan perustuvia toimia.

(8) Ohjelman päämääränä on purkaa ympäristöpaineiden ja
talouskasvun välinen yhteys samalla kun noudatetaan
toissijaisuusperiaatetta ja kunnioitetaan Euroopan unio-
nin eri alueiden erilaisia oloja.

(9) Ohjelmassa vahvistetaan yhteisön ympäristöä koskevat
painopistealueet ja keskitytään erityisesti ilmastomuut-
tokseen, luonnonsuojeluun ja biologiseen monimuotoi-
suuteen, ympäristöön ja terveyteen ja elämänlaatuun
sekä luonnonvaroihin ja jätteisiin.

(10) Kullekin näistä alueista osoitetaan tärkeimmät yleista-
voitteet ja joitain erityisiä tavoitteita, ja kyseisten tavoit-
teiden saavuttamista varten määritetään joukko toimia.
Nämä yleiset ja erityistavoitteet ja päämäärät muodosta-
vat ne suoritustasot tai saavutukset, joihin on pyrittävä.

⁽¹⁾ EYVL C 154 E, 29.5.2001, s. 218.

⁽²⁾ EYVL C 221, 7.8.2001, s. 80.

⁽³⁾ EYVL C ...

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 31. toukokuuta 2001 (ei
vielä julkaistu virallisessa lehdessä), neuvoston yhteinen kanta,
vahvistettu 27. syyskuuta 2001, ja Euroopan parlamentin päätös,
tehty ... (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

(11) Ohjelman tavoitteiden, painopistealueiden ja toimien
avulla olisi edistettävä kestävä kehitystä ehdokasvalti-
oissa ja pyrittävä varmistamaan kyseisten valtioiden
luonnonvarojen suojeleminen.

- (12) Lainsäädännöllä on edelleen keskeinen merkitys ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa, ja nykyisen lainsäädännön täysimääräinen ja asianmukainen täytäntöönpano on ensisijaista. Olisi tarkasteltava myös muita vaihtoehtoja ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.
- (13) Ohjelmalla olisi edistettävä ympäristönäkökohtien sisällyttämistä kaikkiin yhteisön politiikkoihin ja toimintoihin perustamissopimuksen 6 artiklan mukaisesti ympäristöön eri lähteistä kohdistuvien paineiden vähentämiseksi.
- (14) Jotta välttämättömät muutokset sekä tuotannossa että ympäristön tilaan ja kehitykseen kielteisesti vaikuttavissa julkisissa ja yksityisissä kulutusmalleissa saadaan aikaan, tarvitaan yhtenäinen strateginen lähestymistapa, joka sisältää uusia tapoja toimia markkinoiden kanssa yhteistyössä kansalaisten, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Tämän lähestymistavan olisi edistettävä maa- ja merialueiden kestävää käyttöä ja hallinnointia.
- (15) Ohjelman onnistumisen kannalta on tärkeää varmistaa ympäristöä koskevan tiedon saanti, muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus ja kansalaisten mahdollisuus osallistua politiikkaan.
- (16) Aihekohtaisissa strategioissa tarkastellaan niitä vaihtoehtoja ja välineitä, joita tarvitaan laajaa ja moniulotteista lähestymistapaa edellyttävien monimutkaisten kysymysten käsittelyssä, ja ehdotetaan tarpeellisia toimia, joihin Euroopan parlamentti ja neuvosto osallistuvat tarvittaessa.
- (17) Tiedeyhteisössä vallitsee yksimielisyys siitä, että ihmisen toiminta lisää kasvihuonekaasujen pitoisuuksia, mikä puolestaan johtaa maapallon lämpötilan kohoamiseen ja ilmaston häiriöihin.
- (18) Ilmastomuutoksen vaikutukset ihmisyhteisöön ja luontoon ovat vakavia, ja niitä on lievennettävä. Toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi voidaan toteuttaa kasvun ja vaurauden tasoa alentamatta.
- (19) Yhteiskunnan on sopeuduttava ja valmistauduttava ilmastomuutoksen seurauksiin siitä riippumatta, miten ilmastomuutoksen lieventämisessä onnistutaan.
- (20) Terveet ja tasapainoiset luonnonjärjestelmät ovat edellytyks elämän jatkumiselle maapallolla.
- (21) Ihmisen toiminta aiheuttaa luonnolle ja biologiselle monimuotoisuudelle huomattavia paineita. Tarvitaan vastatoimia paineille, jotka johtuvat erityisesti saasteista, alkuperäiseen lajistoon kuulumattomien lajien leviämisestä, geneettisesti muunnettujen organismien levittämisen mahdollisista riskeistä sekä tavasta, jolla maa- ja merialueita hyödynnetään.
- (22) Maaperä on rajallinen resurssi, johon kohdistuu ympäristöstä johtuvia paineita.
- (23) Vaikka ympäristönormeja on parannettu, todennäköisyys ympäristön pilaantumisen ja tiettyjen ihmisen sairauksien välisen yhteyden olemassaolosta on kasvanut. Näin ollen olisi puututtava mahdollisiin riskeihin, jotka aiheutuvat esimerkiksi päästöistä ja vaarallisista kemikaaleista, torjunta-aineista sekä melusta.
- (24) Tarvitaan lisää tietoa kemikaalien käytön mahdollisista kielteisistä vaikutuksista, ja vastuu tiedon tuottamisesta olisi asetettava tuottajille, maahantuojille ja jatkokäyttäjille.
- (25) Ihmisille ja ympäristölle aiheutuvien riskien vähentämiseksi vaaralliset kemikaalit olisi korvattava turvallisemmilla kemikaaleilla tai turvallisemmilla vaihtoehtoisilla tekniikoilla, joissa ei käytetä kemikaaleja.
- (26) Torjunta-aineiden käytön olisi oltava kestävä kehityksen mukaista siten, että siitä ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvat kielteiset vaikutukset olisivat mahdollisimman vähäiset.
- (27) Väestöstä noin 70 prosenttia elää kaupunkiympäristössä, ja tarvitaan yhteisiä ponnisteluja paremman ympäristön ja elämänlaadun varmistamiseksi kaupungeissa.
- (28) Maapallon kyky vastata lisääntyvään resurssien kysyntään ja käsitellä niiden käytöstä aiheutuvia päästöjä ja jätteitä on rajallinen. On ilmeistä, että nykyinen kysyntä ylittää ympäristön sietokyvyn useissa tapauksissa.
- (29) Jätteen määrä kasvaa yhteisössä edelleen. Huomattava osa jätteestä on vaarallista, mikä johtaa resurssien menettämiseen ja pilaumisriskin kasvuun.

- (30) Talouden globalistumisen vuoksi tarvitaan entistä enemmän kansainvälisen tason ympäristötoimia myös liikennepolitiikassa. Tämä edellyttää yhteisöltä uusia kauppaa-, kehitysyhteistyö- ja ulkopoliittisia ratkaisuja, jotka mahdollistavat kestäväan kehitykseen pyrkimisen muissa maissa. Hyvän hallintotavan olisi edistettävä tämän päämäärän saavuttamista.
- (31) Kaupan, kansainvälisten investointivirtojen ja vientiluottojen olisi edistettävä ympäristön suojeluun ja kestäväan kehitykseen pyrkimistä.
- (32) Ympäristökysymysten monitahoisuuden vuoksi ympäristöpolitiikan on perustuttava parhaisiin saatavilla oleviin tieteellisiin ja taloudellisiin arvioihin ja ympäristön tilaa ja kehitystä koskevaan tietoon perustamissopimuksen 174 artiklan mukaisesti.
- (33) Tiedottamisen poliittisille päättäjille, sidosryhmille ja yleisölle on oltava olennaista, avointa, ajantasaista ja helposti ymmärrettävää.
- (34) Edistymistä ympäristötavoitteiden saavuttamisessa on mitattava ja arvioitava.
- (35) Ohjelman puolivälissä olisi tarkasteltava edistystä ja arvioitava tarvetta suunnanmuutokseen ympäristön tilaa koskevan arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) säännöllisesti toimittamat tiedot,

OVAT PÄÄTTÄNEET SEURAAVAA:

1 artikla

Ohjelman soveltamisala

1. Tällä päätöksellä perustetaan ympäristöä koskeva yhteisön toimintaohjelma (jäljempänä "ohjelma"). Ohjelmassa annetaan tärkeimmät ympäristöä koskevat tavoitteet ja painopistealueet, jotka perustuvat ympäristön tilaa ja vallitsevaa kehitystä koskevaan arviointiin, mukaan lukien uudet asiat, jotka edellyttävät yhteisön johdolla toteutettavaa toimintaa. Ohjelmalla olisi edistettävä ympäristönäkökohtien yhdentämistä kaikkiin yhteisön politiikkoihin ja myötävaikutettava kestäväan kehityksen saavuttamiseen kaikkialla nykyisen ja tulevaisuudessa laajentuneen yhteisön alueella. Lisäksi ohjelma mahdollistaa jatkuvan toiminnan yhteisön jo asettamien ympäristöä koskevien yleis- ja erityistavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Ohjelmassa asetetaan tärkeimmät ympäristöä koskevat yleistavoitteet, jotka pyritään saavuttamaan. Siinä määritetään tarvittaessa erityistavoitteet ja aikataulut. Yleis- ja erityistavoitteet ja päämäärät olisi, jollei toisin mainita, saavutettava ennen ohjelman voimassaolon päättymistä.

3. Ohjelma kattaa kymmenen vuoden ajanjakson, joka alkaa ... (*). Tavoitteiden saavuttamiseksi tarkoituksenmukaisiin, politiikan eri alojen aloitteisiin on kuuluttava erilaisia toimenpiteitä, lainsäädäntö ja 3 artiklassa esitetty strateginen lähestymistapa mukaan lukien. Aloitteet olisi esitettävä vähitellen ja viimeistään neljä vuotta tämän päätöksen tekemisestä.

4. Tavoitteet kohdistuvat yhteisön ensisijaisiin ympäristötoimiin seuraavilla aloilla:

- ilmastomuutos,
- luonnonsuojelu ja biologinen monimuotoisuus,
- ympäristö ja terveys ja elämänlaatu,
- luonnonvarat ja jätteet.

2 artikla

Periaatteet ja yleiset päämäärät

1. Ohjelma muodostaa yhteisön ympäristöpolitiikan puitteet ohjelman aikana, ja sillä pyritään varmistamaan korkeatasoinen suojelu ottaen huomioon toissijaisuusperiaate ja yhteisön eri alueiden tilanteiden erilaisuus sekä purkamaan ympäristöpaineiden ja talouskasvun välinen yhteys. Ohjelman on perustuttava erityisesti saastuttaja maksaa -periaatteeseen, ennalta varautumisen ja ennaltaehkäisyyn periaatteeseen sekä periaatteeseen, että ympäristövahingot korjataan niiden lähteellä.

Ohjelmalla edistetään järjestelmällisesti kestäväa kehitystä ja myötävaikutetaan eurooppalaisen kestäväan kehityksen strategian täytäntöönpanoon muun muassa määrittämällä strategian ympäristöä koskevat painopistealueet.

(*) Tämän päätöksen tekemispäivä.

2. Ohjelman päämääränä on

- painottaa ilmaston muutoksen olevan huomattava haaste seuraavalle vuosikymmenelle ja pidemmällekin ajalle ja auttaa osaltaan saavuttamaan pitkän aikavälin tavoite eli vakiinnuttaa kasvihuonekaasujen pitoisuudet ilmakehässä tasolle, joka estää ihmisen aiheuttaman vaarallisen häiriön ilmastojärjestelmässä. Näin ollen ohjelman pitkän aikavälin tavoitteena on, että maapallon lämpötilan nousu saisi olla enintään 2 °C suhteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon ja CO₂-pitoisuus alle 550 ppm. Pidemmällä aikavälillä tämä edellyttäisi todennäköisesti kasvihuonekaasupäästöjen maailmanlaajuisista vähentämistä 70 prosentilla vuoteen 1990 verrattuna hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) määritysten mukaisesti,
- suojella, säilyttää, saattaa ennalleen ja kehittää luonnollisia järjestelmiä ja niiden toimintaa, luonnontilaisia elinympäristöjä sekä villieläimistöä ja -kasvistoa päämääränä aavikoitumisen ja biologisen monimuotoisuuden, myös geenivarojen monimuotoisuuden, häviämisen pysäyttäminen sekä Euroopan unionissa että maailmanlaajuisesti,
- edistää kansalaisten korkeatasoista elämänlaatua ja sosiaalista hyvinvointia tarjoamalla heille ympäristö, jossa saatteiden määrä ei aiheuta ihmisten terveydelle ja ympäristölle haitallisia vaikutuksia, ja edistää kestävästä kaupunkikehitystä,
- luonnonvarojen tehokkaampi käyttö ja parempi hoito sekä parempi jätehuolto, jolloin puretaan luonnonvarojen käytön ja jätteen syntymisen yhteys talouskasvun nopeuteen, ja siirtyminen kestävämpiin tuotantomenetelmiin ja kulutusmalleihin tavoitteena luonnonvarojen käytön huomattava tehostuminen.

3. Ohjelmalla varmistetaan se, että ympäristötavoitteisiin, joiden pitäisi kohdistua ympäristöalalla saavutettaviin tuloksiin, päästään tehokkaimmin ja asianmukaisimmin käytettävissä olevin keinoin 1 kohdassa esitettyjen periaatteiden ja 3 artikkelissa esitetyn strategisen lähestymistavan mukaisesti. Yhteisön ympäristöpolitiikkaa on pyrittävä harjoittamaan yhtenäisesti ja siten, että kaikki käytettävissä olevat vaihtoehdot ja välineet otetaan täysin huomioon, samoin alueelliset ja paikalliset erot sekä ekologisesti herkäät alueet, ja painottaen seuraavia seikkoja:

- laaja vuoropuhelu sidosryhmien kanssa, ympäristötietoisuuden lisääminen ja kansalaisten osallistuminen,
- hyötyjen ja kustannusten erittely, jossa otetaan huomioon tarve sisällyttää ympäristökustannukset,

- paras saatavilla oleva tieteellinen näyttö sekä tieteellisen tietämyksen lisääminen tutkimuksen ja teknologian kehityksen myötä,

- ympäristön tilaa ja kehityssuuntia koskeva tieto.

4. Ohjelmalla edistetään ympäristönsuojeluvaatimusten yhdenmukaistamista täysimääräisesti yhteisön kaikkiin politiikkoihin ja toimiin määrittämällä ympäristöä koskevat yleistavoitteet ja tarvittaessa erityistavoitteet ja aikataulut, jotka on otettava huomioon asiaankuuluvilla politiikan aloilla.

Ympäristön hyväksi ehdotettujen ja hyväksytyjen toimenpiteiden on lisäksi oltava sopusoinnussa kestävä kehityksen taloudellisen ja sosiaalisen ulottuvuuden tavoitteiden kanssa ja päinvastoin.

5. Ohjelmalla edistetään sellaisia politiikkoja ja lähestymistapoja, jotka myötävaikuttavat kestävä kehityksen saavuttamiseen jäsenyyttä hakeneissa maissa ("ehdokasvaltioissa"). Tämä perustuu yhteisön säännösten saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanoon. Laajentumisprosessin pitäisi tukea ja suojella ehdokasmaiden ympäristöresursseja, kuten biologista monimuotoisuutta, ja sen avulla olisi ylläpidettävä ja vahvistettava kestävä tuotantoa ja kulutusta ja maankäyttömalleja sekä ympäristöä säästäviä liikenne- ja rakennustekniikka-seuraavain tavoin:

- yhdennetään ympäristönsuojeluvaatimukset yhteisön ohjelmiin, infrastruktuurin kehittämiseen liittyvät ohjelmat mukaan lukien,
- edistetään puhtaan teknologian siirtoa ehdokasvaltioihin,
- käydään laajaa vuoropuhelua ja vaihdetaan kokemuksia ehdokasvaltioiden kansallisten ja paikallisten viranomaisten kanssa kestävästä kehityksestä ja maiden ympäristöresurssien säilyttämisestä,
- tehdään ehdokasvaltioiden kansalaisyhteiskunnan, valtioista riippumattomien ympäristöjärjestöjen ja liike-elämän kanssa yhteistyötä, jolla edistetään kansalaisten tietoisuuden lisäämistä ja osallistumista,
- kannustetaan kansainvälisiä rahoituslaitoksia ja yksityistä sektoria tukemaan yhteisön ympäristöalan säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista ehdokasvaltioissa sekä kiinnittämään asianmukaista huomiota ympäristönäkökohtien huomioon ottamiseen taloudellisessa toiminnassa.

6. Ohjelmalla edistetään

- Euroopan unionin myönteistä ja rakentavaa asemaa maailmanlaajuisen ympäristönsuojelun ja kestävän kehityksen alan johtavana kumppanina,
- ympäristöalan ja kestävän kehityksen maailmanlaajuisen kumppanuuden kehittämistä,
- ympäristönäkökohtien ja -tavoitteiden yhdentämistä kaikkiin näkökulmiin yhteisön ulkosuhteissa.

3 artikla

Strateginen lähestymistapa ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi

Tässä ohjelmassa asetettuihin päämääriin ja tavoitteisiin pyritään muun muassa seuraavin tavoin:

1. Luodaan uutta yhteisön lainsäädäntöä ja muutetaan tarvittaessa nykyistä lainsäädäntöä.
2. Edistetään yhteisön ympäristölainsäädännön tehokkaampaa voimaansaattamista ja täytäntöönpanoa, tämän rajoittamatta komission oikeutta käynnistää jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia menettelyjä. Tätä varten on
 - toteutettava enemmän toimia, joilla tehostetaan ympäristönsuojelua koskevien yhteisön sääntöjen noudattamista ja puututaan ympäristölainsäädännön rikkomiseen,
 - parannettava jäsenvaltioiden lupa-, tarkastus-, seuranta- ja täytäntöönpanomenettelyjä,
 - tarkasteltava järjestelmällisemmin ympäristölainsäädännön soveltamista jäsenvaltioissa,
 - parannettava voimaansaattamisen parhaita käytäntöjä koskevaa tietojenvaihtoa, mukaan lukien tietojenvaihto Euroopan unionin ympäristölainsäädännön voimaansaattamista ja täytäntöönpanoa varten luodun verkon (IMPEL) kautta sen tehtävän mukaisesti.
3. Ympäristönsuojeluvaatimukset on yhdenmikaava entistä paremmin yhteisön politiikkojen ja toimien valmisteluun, määrittelyyn ja toteuttamiseen eri politiikan aloilla. Eri aloilla tarvitaan lisäponnisteluja, mukaan lukien niiden nimenomaisten ympäristötavoitteiden, erityistavoitteiden, aikataulujen ja indikaattorien huomioon ottaminen. Tätä varten on
 - varmistettava, että neuvoston eri aloilla laatimat ympäristönäkökohtien yhdentämistä koskevat strategiat toteutetaan käytännössä ja että ne myötävaikuttavat ohjelman ympäristöpäämäärien ja -tavoitteiden toteuttamiseen,

- tarkasteltava ennen talous- ja sosiaalialan toimien hyväksymistä, myötävaikuttavatko kyseiset toimet ohjelman yleis- ja erityistavoitteisiin sekä aikatauluun ja ovatko ne johdonmukaisia ohjelman kanssa,

- luotava yhteisön toimielimissä asianmukaiset sisäiset järjestelmät sen varmistamiseksi, että ympäristönäkökohdat otetaan kattavasti huomioon komission aloitteissa, pitäen kuitenkin samalla täysin mielessä, että on tarpeen edistää avoimuutta ja tiedon julkista saatavuutta,

- varmistettava säännöllinen seuranta asianmukaisten, mahdollisuuksien mukaan kullekin alalle yhteisen metodologian perusteella laadittujen indikaattorien avulla ja raportoitava alakohtaisesta sisällyttämisprosessista,

- yhdenmikaava ympäristökriteerit entistä paremmin yhteisön rahoitusohjelmiin, sen kuitenkin vaikuttamatta nykyisiin ohjelmiin,

- hyödynnettävä ja toteutettava ympäristövaikutusten arviointi sekä strateginen ympäristöarviointi tehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti,

- otettava ohjelman tavoitteet paremmin huomioon yhteisön rahoitusvälineiden tulevissa rahoitusnäkymien tarkistuksissa.

4. Edistetään kestäviä tuotantomenetelmiä ja kulutusmalleja toteuttamalla tehokkaasti edellä 2 artiklassa esitettyjä periaatteita, jotta sekä kielteiset että myönteiset ympäristövaikutukset voidaan ottaa huomioon hinnoissa käyttäen erilaisia markkinaperusteisia ja taloudellisia ohjauskeinoja. Tätä varten on muun muassa

- kannustettava sellaisten tukien uudistamista, joilla on huomattava kielteinen ympäristövaikutus ja jotka eivät ole sopusoinnussa kestävän kehityksen kanssa,

- tutkittava ympäristötehokkuuden kannalta markkinaehtoisesti kaupattavia ympäristölupia yleisenä välineenä ja päästökauppaa niiden käytön edistämiseksi ja toteuttamiseksi silloin, kun se on mahdollista,

- edistettävä fiskaalisten keinojen, kuten ympäristöön liittyvien verojen ja kannustimien käyttöä,

- edistettävä ympäristönsuojeluvaatimusten yhdentämistä standardointitoimintaan.

5. Parannetaan yhteistyötä ja kumppanuutta yritysten ja niitä edustavien elinten kanssa ja otetaan tarvittaessa mukaan myös työmarkkinaosapuolet, kuluttajat ja kuluttajajärjestöt yritysten ympäristönsuojelun tason parantamiseksi ja pitäen päämääränä kestäviä tuotantomalleja. Tätä varten on
- edistettävä ohjelmassa kauttaaltaan yhdenmuettyä tuotepolitiikkaa, jolla kannustetaan ottamaan ympäristövaatimukset huomioon tuotteiden koko elinkaaren ajan, sekä ekologisesti kestävien prosessien ja tuotteiden laajempaa käyttöä,
 - edistettävä yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän (EMAS)⁽¹⁾ laajempaa käyttöönnottoa ja kehitettävä lisäksi aloitteita, joilla rohkaistaan yrityksiä julkaisemaan tarkkoja ja riippumattomien tarkastajien tarkastamia ympäristön suojelun ja kestäväen kehityksen tasoa koskevia raportteja,
 - laadittava ohjelma, jolla autetaan yrityksiä noudattamaan määräyksiä ja jossa annetaan erityistä apua pienille ja keskisuurille yrityksille,
 - edistettävä sellaisten järjestelmien käyttöönnottoa, joilla palkitaan ekologisesti kestäväällä tavalla toimivia yrityksiä,
 - edistettävä tuotekehittelyä markkinoiden ekologisen kestävyuden parantamiseksi, muun muassa LIFE-ohjelman⁽²⁾ tulosten levittämistä tehostamalla,
 - edistettävä vapaaehtoisia sitoumuksia tai sopimuksia, joilla pyritään selkeisiin ympäristötavoitteisiin, ja myös määrättävä menettelyistä siltä varalta, ettei sitoumuksia noudateta.
6. Edesautetaan sitä, että yksittäiset kuluttajat, yritykset ja julkisyhteisöt ostajina tietävät enemmän prosessien ja tuotteiden ympäristövaikutuksista kestävien kulutusmallien toteutumiseksi. Tätä varten on
- edistettävä sellaisten ympäristömerkkien ja muussa muodossa olevien ympäristötietojen ja pakkausmerkintöjen käyttöönnottoa, joiden avulla kuluttajat voivat vertailla samantyyppisten tuotteiden ekologista kestävyyttä,
 - edistettävä luotettavien omaehtoisten ympäristövaatimien käyttöä sekä estettävä harhaanjohtavien väittemien käyttöä,
 - edistettävä ekologisesti kestävien julkisten hankintojen politiikkaa, joka mahdollistaa ympäristöominaisuuksien huomioon ottamisen ja koko elinkaaren aikaisten, myös tuotantovaiheen ympäristövaikutusten mahdollisen yhdentämisen hankintamenettelyihin samalla, kun noudatetaan yhteisön kilpailu- ja sisämarkkinasääntöjä sekä parhaita käytäntöjä koskevia ohjeita, ja aloitettava julkisten hankintojen tarkastelu Euroopan yhteisön toimielimissä ekologisen kestävyuden kannalta.
7. Tuetaan ympäristönäkökohtien yhdentämistä rahoitusalaan. Tätä varten on
- harkittava rahoitusallalla toteutettavaa vapaaehtoisuuteen perustuvaa aloitetta, johon sisältyisivät muun muassa ohjeet ympäristökustannustekijöitä koskevan tiedon sisällyttämisestä yritysten vuosittaisiin tilinpäätöksiin sekä jäsenvaltioiden välinen tiedonvaihto parhaista käytännöistä,
 - kehotettava Euroopan investointipankkia yhdentämään ympäristötavoitteet ja -näkökohdat entistä tehokkaammin lainanantoonsa erityisesti ehdokasvaltioiden kestäväen kehityksen tukemiseksi,
 - edistettävä ympäristötavoitteiden ja -näkökohtien yhdentämistä muiden rahoituslaitosten, kuten Euroopan kehitys- ja jälleenrakennuspankin, toimintaan.
8. Perustetaan ympäristövahinkovastuuta koskeva yhteisön järjestelmä. Tämä edellyttää muun muassa
- ympäristövahinkovastuuta koskevaa lainsäädäntöä.
9. Tehostetaan yhteistyötä ja kumppanuutta kuluttajaryhmien ja valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa ja lisätään Euroopan kansalaisten tietämystä ympäristöasioista ja heidän osallistumisestaan niihin. Tätä varten on
- varmistettava tiedon saanti, osallistumisoikeus sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus siten, että yhteisö ja jäsenvaltiot ratifioivat varhaisessa vaiheessa Århusin yleissopimuksen⁽³⁾,
- ⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 761/2001, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2001, organisaatioiden vapaaehtoisesta osallistumisesta yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS-järjestelmä), EYVL L 114, 24.4.2001, s. 1.
- ⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1655/2000, annettu 17 päivänä heinäkuuta 2000, ympäristöalan rahoitusvälineestä (LIFE), EYVL L 192, 28.7.2000, s. 1.
- ⁽³⁾ Tiedon saantia, kansalaisten osallistumisoikeutta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskeva yleissopimus, Århus 25. kesäkuuta 1998.

- tuettava sellaisen tiedon saattamista kansalaisten ulottuville, joka koskee ympäristön tilaa ja kehitystä suhteessa sosiaalisiin, taloudellisiin ja terveyttä koskeviin suuntauksiin,
 - lisättävä yleisesti ympäristötietoisuutta,
 - laadittava vuoropuheluprosessissa yleiset säännöt ja periaatteet ympäristöasioiden hyvälle hallintotavalle.
10. Kannustetaan ja edistetään tehokasta ja kestävä maan ja merien käyttöä ja hallinnointia, jossa otetaan huomioon ympäristönäkökohdat. Tätä varten on toissijaisuusperiaatetta täysin noudattaen
- edistettävä kestäväan maankäytön suunnitteluun liittyviä parhaita käytäntöjä ottaen huomioon alueelliset erityisolosuhteet ja kiinnittäen erityistä huomiota rannikkoalueiden yhdennettyä käyttöä ja hoitoa koskevaan ohjelmaan,
 - edistettävä kaupunki-, meri-, rannikko- ja vuoristo-alueisiin, kosteikkoihin ja muihin herkkiin alueisiin liittyviä parhaita käytäntöjä ja tuettava verkostoja, jotka edistävät niiden kestävästä kehityksestä saatavien kokemusten vaihtoa,
 - lisättävä voimavaroja ja tehostettava sekä laajennettava mahdollisuuksia toteuttaa maatalouden ympäristötoimenpiteitä osana yhteistä maatalouspolitiikkaa,
 - kannustettava jäsenvaltioita tarkastelemaan alue-suunnittelun käyttämistä välineenä, jolla parannetaan kansalaisten ympäristön suojelua, ja edistettävä kokemusten vaihtoa kestävästä aluekehityksestä erityisesti kaupunki- ja muilla tiheästi asutuilla alueilla.

4 artikla

Aihekohtaiset strategiat

1. Jäljempänä 5 ja 8 artiklassa tarkoitettuihin toimiin kuuluu aihekohtaisten strategioiden kehittäminen ja nykyisten strategioiden arviointi laaja-alaista lähestymistapaa edellyttävien ensisijaisen ympäristöongelmien osalta. Strategioissa olisi määritettävä ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavat ehdotukset ja niiden hyväksymismenettelyt. Strategioiden olisi tarvittaessa oltava päätöksen muodossa.
2. Aihekohtaisiin strategioihin voidaan sisällyttää 3 ja 9 artiklassa tarkoitettuja lähestymistapoja ja asiaankuuluvia laadullisia ja määrällisiä tavoitteita ja aikatauluja, joiden avulla suunniteltuja toimenpiteitä voidaan mitata ja arvioida.

3. Aihekohtaisia strategioita olisi kehitettävä ja toteutettava läheisessä yhteistyössä asiaankuuluvien osapuolten kanssa, kuten valtioista riippumattomat järjestöt, teollisuuden edustajat, työmarkkinaosapuolet ja viranomaiset, ja kuullen tässä yhteydessä tarvittaessa ehdokasvaltioita.

4. Aihekohtaisten strategioiden olisi oltava valmiit toteutettaviksi viimeistään viiden vuoden kuluttua ohjelman hyväksymisestä.

5. Komissio raportoi säännöllisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle strategioiden kehittämisen ja toteuttamisen edistymisestä sekä niiden tehokkuudesta.

5 artikla

Ilmastonmuutoksen pysäyttämistä koskevat tavoitteet ja ensisijaiset toimet

1. Edellä 2 artiklassa esitettyihin päämääriin olisi pyrittävä seuraavilla tavoitteilla:
 - ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioto pöytäkirjan ratifiointi ja voimaantulo vuoteen 2002 mennessä ja pääseminen Kioto sitoumusten mukaiseen 8 prosentin päästöjen vähennykseen verrattuna vuoden 1990 tasoon vuosiin 2008–2012 mennessä koko Euroopan yhteisössä 16. ja 17. kesäkuuta 1998 annetuissa neuvoston päätelmissä kunkin jäsenvaltion antaman sitoumuksen mukaisesti,
 - todennettavissa olevan edistyksen saavuttaminen Kioto pöytäkirjan sitoumusten täyttämiseksi vuoteen 2005 mennessä,
 - uskottavan neuvotteluaseman luominen yhteisölle, jotta se voi edistää kansainväliseen sopimukseen pääsemistä tiukemmista vähennystavoitteista Kioto pöytäkirjan toisella sitoumuskaudella. Sopimuksella pyritään vähentämään päästöjä merkittävästi ja otetaan huomioon se, että on tarpeen edetä kohti kasvihuonekaasupäästöjen tasapuolista jakautumista maailmanlaajuisesti.
2. Näihin tavoitteisiin pyritään muun muassa seuraavien ensisijaisen toimien avulla:
 - i) Kansainväliset ilmastoa koskevat sitoumukset mukaan lukien. Kioto pöytäkirja, pannaan täytäntöön siten, että
 - a) tutkitaan Euroopan ilmastonmuutosohjelman tuloksia ja otetaan tarvittaessa käyttöön sen perusteella tehokkaita yhteisiä ja yhteensovittuja politiikkoja ja toimia eri aloja varten jäsenvaltioiden kansallisia toimia täydentäen;

- b) pyritään luomaan yhteisön puitteet tehokkaan CO₂-päästöjen päästökauppajärjestelmän kehittämiseksi, jota voidaan laajentaa koskemaan myös muita kasvihuonekaasuja;
- c) parannetaan kasvihuonekaasujen seurantaan sekä jäsenvaltioiden sisäisten rasitteiden jakamista koskevan sopimuksen puitteissa tekemien sitoumusten edistymisen seurantaan;
- ii) vähennetään energia-alan kasvihuonekaasupäästöjä siten, että
 - a) kartoitetaan ja tarkistetaan mahdollisimman pian tuet, jotka toimivat tehokkaan ja kestävänsä energian käytön vastaisesti, jotta ne voitaisiin vähitellen poistaa;
 - b) kannustetaan siirtymistä uusiutuvien ja hiilisisällöltään alhaisempien fossiilisten polttoaineiden käyttöön energiantuotannossa;
 - c) edistetään uusiutuvien energialähteiden käyttöä esimerkiksi kannustimien avulla ja myös paikallisesti, jotta voidaan saavuttaa ohjeellinen tavoite, joka on 12 prosenttia energian kokonaiskäytöstä vuoteen 2010 mennessä;
 - d) otetaan käyttöön kannustimia sähkön ja lämmön yhteistuotannon lisäämiseksi ja sellaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi, joilla pyritään kaksinkertaistamaan sähkön ja lämmön yhteistuotannon osuus koko yhteisössä 18 prosenttiin sähkön kokonaisbruttotuotannosta;
 - e) ehkäistään ja vähennetään energian tuotannosta ja jakelusta aiheutuvia metaanipäästöjä;
 - f) edistetään energiatehokkuutta;
- iii) vähennetään liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä siten, että
 - a) määritetään ja toteutetaan erityisiä toimia lentoliikenteestä aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, mikäli tällaisista toimista ei sovi Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä (ICAO) vuoteen 2002 mennessä;
 - b) määritetään ja toteutetaan erityisiä toimia meriliikenteessä käytettävistä polttoaineista aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, mikäli tällaisista toimista ei sovi Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) vuoteen 2003 mennessä;
 - c) tuetaan siirtymistä tehokkaampiin ja puhtaampiin liikennemuotoihin sekä parannetaan organisaatioita ja logistiikkaa;
 - d) määritetään ja toteutetaan erityisiä toimia moottoriajoneuvoista aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen, myös N₂O-päästöjen, vähentämiseksi;
 - e) edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden kehittelyä ja käyttöä päämääränä merkittävästi ja jatkuvasti lisätä niiden ja vähän polttoainetta kuluttavien ajoneuvojen osuutta;
 - f) edistetään toimenpiteitä, joilla ympäristökustannukset otetaan kokonaisuudessaan huomioon liikenteen hinnoissa;
 - g) puretaan taloudellisen kasvun ja liikenteen kysynnän välinen yhteys tavoitteena vähentää ympäristövaikutuksia;
 - iv) vähennetään teollisen tuotannon kasvihuonekaasupäästöjä siten, että
 - a) edistetään ekologisesti tehokkaita käytäntöjä ja tekniikoita teollisuudessa;
 - b) kehitetään tapoja auttaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä sopeutumaan, innovoimaan ja parantamaan suorituskyykyä;
 - c) kannustetaan kehittämään ympäristön kannalta kestävämpiä ja teknisesti toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja, joiden tarkoituksena on vähentää päästöjä lopettamalla teollisesti fluorattujen kaasujen, fluorattujen hiilivetyjen (HFC), perhalogenoitujen fluorihilivetyjen (PFC) ja rikkiheksafluoridien (SF₆) tuotanto asteittain sikäli kuin se on mahdollista ja toteuttamiskelpoista ja vähentämällä niiden käyttöä;
 - v) vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä muilla aloilla siten, että
 - a) edistetään erityisesti lämmittämisen, ilmastoinnin ja lämpimän veden käytön energiatehokkuutta rakennusten suunnittelussa;
 - b) otetaan muiden ympäristöön liittyvien seikkojen ohella huomioon tarve vähentää kasvihuonekaasupäästöjä yhteisessä maatalouspolitiikassa ja yhteisön jätehuoltostrategiassa;
 - vi) käytetään muita asianmukaisia välineitä, kuten
 - a) edistetään fiskaalisten toimenpiteiden käyttöä, myös oikein ajoitettuja asianmukaisia yhteisön energiaverotuspuitteita, jotta voidaan siirtyä tehokkaampaan energiankäyttöön, puhtaampaan energiaan ja liikenteeseen ja edistää teknologista innovaatiota;
 - b) edistetään kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevien ympäristösopimusten tekemistä teollisuuden alojen kanssa;

- c) varmistetaan, että ilmastonmuutos säilyy merkittävänä aiheena yhteisön tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen politiikassa sekä kansallisissa tutkimusohjelmissa.

3. Ilmastonmuutoksen lieventämisen lisäksi yhteisön pitäisi valmistella toimenpiteitä, joilla pyritään sopeutumaan ilmastonmuutoksen seurauksiin. Tähän pyritään seuraavilla tavoilla:

- tarkistetaan yhteisön politiikkoja, erityisesti niitä, jotka ovat ilmastonmuutoksen kannalta merkittäviä, jotta sopeutuminen otetaan riittävästi huomioon investointipäätöksissä,
- edistetään ilmaston alueellista mallintamista ja arviointia, jotta voidaan laatia alueellisia sopeutumistoimenpiteitä, kuten vesivarojen hoitoa, biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä sekä aavikoitumisen ja tulvien estämistä sekä tukea kansalaisten ja yritysten tietoisuuden lisäämistä.

4. On huolehdittava siitä, että ilmastohaaste otetaan huomioon yhteisön laajentumisessa. Tämä edellyttää, että ehdokasvaltioiden kanssa toteutetaan muun muassa seuraavia toimia:

- tuetaan voimavarojen kehittämistä kansallisten toimenpiteiden soveltamiseksi Kioton mekanismien käyttöä varten sekä raportoinnin ja päästövalvonnan parantamista,
- tuetaan kestävyuden parantamista liikenne- ja energia-alalla,
- varmistetaan, että yhteistyötä ehdokasvaltioiden kanssa ilmastonmuutosasioissa lujitetaan edelleen.

5. Ilmastonmuutoksen torjunta on erottamaton osa Euroopan unionin ulkosuhteita koskevaa politiikkaa ja myös yksi unionin kestävä kehityksen politiikan painopistealueista. Tämä edellyttää yhteisöltä ja sen jäsenvaltioilta samansuuntaisia ja yhteensovitettyjä pyrkimyksiä, joiden tarkoituksena on

- kehittää voimavaroja kehitysmaiden ja siirtymätalousmaiden auttamiseksi esimerkiksi tukemalla Kioton pöytäkirjassa mainittuja puhtaan kehityksen mekanismia (CDM) liittyviä hankkeita ja yhteistoteutusta (JI),
- vastata teknologian siirtoon liittyviin tarpeisiin,
- auttaa vastaamaan ilmastonmuutokseen sopeutumisen haasteisiin asianomaisissa maissa.

6 artikla

Luonnonsuojelua ja biologista monimuotoisuutta koskevat tavoitteet ja ensisijaiset toimet

1. Edellä 2 artiklassa esitettyihin päämääriin olisi pyrittävä seuraavin tavoittein:

- pysäytetään biologisen monimuotoisuuden heikkeneminen pyrkien saavuttamaan tämä tavoite vuoteen 2010 mennessä muun muassa ehkäisemällä ja lieventämällä vieraista tulokaslajeista ja genotyypeistä aiheutuvia vaikutuksia,
- suojellaan luontoa ja biologista monimuotoisuutta haitalliselta saastumiselta ja ennallistetaan niitä tarvittaessa,
- säilytetään meriympäristöä, rannikkoja ja kosteikkoja, ennallistetaan niitä tarvittaessa ja käytetään niitä kestäväällä tavalla,
- säilytetään alueita, joilla huomattava maisema-arvo, myös viljeltyjä ja herkkiä alueita, ja ennallistetaan niitä tarvittaessa,
- säilytetään lajeja ja elinympäristöjä kiinnittäen erityisesti huomiota elinympäristöjen pirstoutumisen ehkäisemiseen,
- edistetään kestävää maaperän käyttöä kiinnittäen erityisesti huomiota eroosion, rappeutumisen, saastumisen sekä aavikoitumisen ehkäisemiseen.

2. Näihin tavoitteisiin pyritään jäljempänä esitettyjen ensisijisten toimien avulla ottaen huomioon toissijaisuusperiaate ja voimassa olevat maailmanlaajuiset ja alueelliset yleissopimukset ja strategiat sekä asiaan liittyvien yhteisön säännösten täysimääräinen täytäntöönpano. Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen ⁽¹⁾ mukaista ekosysteemiin perustuvaa lähestymistapaa olisi noudatettava aina kun se on tarpeen.

a) Biologinen monimuotoisuus:

- huolehditaan biologista monimuotoisuutta koskevan yhteisön strategian ja asiaa koskevien toimintasuunnitelmien toteuttamisesta ja edistetään niiden valvontaa ja arviointia muun muassa tietojen keräämiseen tarkoitettujen ohjelman avulla, kehittämällä asianmukaisia indikaattoreita sekä edistämällä parhaiden käytettävissä olevien teknikoiden ja parhaiden ympäristökäytäntöjen käyttöä,
- tuetaan biologista monimuotoisuutta, perintöainesta, ekosysteemiä sekä vuorovaikutusta ihmisen toimien kanssa koskevaa tutkimusta,

⁽¹⁾ EYVL L 309, 13.12.1993, s. 1.

- pohditaan, millä toimenpiteillä voitaisiin edistää biologisen monimuotoisuuden kannalta kestävää käyttöä, kestävää tuotantoa ja kestäviä investointeja,
 - edistetään uhanalaisten lajien johdonmukaista arviointia ja lisätutkimusta sekä uhanalaisia lajeja koskevaa yhteistyötä,
 - edistetään maailmanlaajuisesti perintöaineksen hyödyntämisestä saatavan hyödyn oikeudenmukaista ja tasapuolista jakamista biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen kolmansista maista peräisin olevan perintöaineksen käyttöoikeutta koskevan 15 artiklan täytäntöönpanemiseksi,
 - kehitetään toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja valvoa vieraiden tulokaslajien, myös vieraiden genotyyppien, leviämistä,
 - luodaan Natura 2000 -verkosto ja otetaan käyttöön tarvittavat tekniset ja rahoitusvälineet sekä toimenpiteet, joita vaaditaan sen täysimääräistä täytäntöönpanoa varten ja sellaisten lajien suojelua varten Natura 2000:n alueiden ulkopuolella, joita suojellaan luontotyypeistä ja linnuista annettujen direktiivien nojalla,
 - edistetään Natura 2000 -verkoston laajentamista ehdokasvaltioihin.
- b) Onnettomuudet ja katastrofit:
- edistetään onnettomuuksiin ja luonnonmullistuksiin liittyvien jäsenvaltioiden toimien koordinointia yhteisössä esimerkiksi luomalla verkosto ennaltaehkäisyyn tarkoitettuja käytäntöjä ja välineitä koskevan tiedon vaihtoon,
 - kehitetään lisätoimenpiteitä, joilla voidaan torjua erityisesti putkikuljetuksista, kaivostoiminnasta ja vaarallisten aineiden merikuljetuksista aiheutuvien suuronnettomuuksien vaaroja, sekä kaivosjätteitä koskevia toimenpiteitä.
- c) Laaditaan maaperän suojelua koskeva aihekohtainen strategia, jossa tarkastellaan muun muassa saastumista, eroosiota, aavikoitumista, maaperän huonontumista, maanottoa sekä hydrogeologisia riskejä ottaen huomioon alueellinen monimuotoisuus, muun muassa vuoristoalueiden ja kuivien alueiden erityispiirteet.
- d) Edistetään kaivannaisteollisuuden kestävää hoitoa sen ympäristövaikutusten vähentämiseksi.
- e) Edistetään maisema-arvojen säilyttämisen ja ennallistamisen yhdentämistä muihin politiikkoihin, myös matkailuun, asianmukaiset kansainväliset välineet huomioon ottaen.
- f) Edistetään biologiseen monimuotoisuuteen liittyvien näkökohtien yhdentämistä maatalouspolitiikkoihin sekä maaseutualueiden kestävää kehitystä, monialayrittämistä ja kestävää maataloutta seuraavasti:
- edistetään yhteisen maatalouspolitiikan ja muiden poliittisten toimenpiteiden nykyisten mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä,
 - edistetään yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuuden tarkistuksissa ympäristön kannalta vastuullisempaa maataloutta, mukaan lukien tarvittaessa laajaperäisemmät tuotantomenetelmät, integroidut viljelymenetelmät, luonnonmukainen maatalous ja maatalouden biologinen monimuotoisuus, ottamalla huomioon tarvittava tasapainoinen lähestymistapa maaseutuyhteisöjen monialaisiin tehtäviin.
- g) Edistetään merten kestävää käyttöä sekä meren ekosysteemien, myös merenpohja-, suisto- sekä rannikkoalueiden, säilyttämistä kiinnittäen erityistä huomiota biologisen monimuotoisuuden kannalta arvokkaisiin kohteisiin:
- edistämällä ympäristönäkökohtien entistä laajempaa yhdentämistä yhteiseen kalastuspolitiikkaan sen tarkistamisen yhteydessä vuonna 2002,
 - laatimalla meriympäristön suojelua ja säilyttämistä koskeva aihekohtainen strategia, jossa otetaan huomioon muun muassa meriyleissopimusten ehdot ja täytäntöönpanovelvoitteet sekä tarve vähentää meriliikenteen sekä muun merellä ja maalla toteutettavan toiminnan päästöjä ja vaikutuksia,
 - edistämällä rannikkoalueiden yhdenmukaista käyttöä ja hoitoa,
 - edistämällä edelleen merialueiden suojelua, erityisesti Natura 2000 -verkoston ja muiden soveltuvien yhteisön välineiden avulla.
- h) Toteutetaan ja kehitetään edelleen metsiä koskevia strategioita ja toimenpiteitä Euroopan unionin metsästrategian mukaisesti toissijaisuusperiaate ja biologista monimuotoisuutta koskevat näkökohdat huomioon ottaen seuraavasti:
- parannetaan sellaisia yhteisön nykyisiä toimenpiteitä, joilla suojellaan metsiä, ja toteutetaan kestävää metsänhoitoa muun muassa kansallisten metsäohjelmien avulla yhdessä maaseudun kehittämissuunnitelmien kanssa painottaen aiempaa enemmän metsien moninaisten tehtävien seuranta Euroopan

- metsien suojelua käsitelleen ministerikokouksen ja Yhdistyneiden Kansakuntien metsäfoorumin, biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen ja muiden foorumeiden suositusten mukaisesti,
- edistetään kaikkien metsätalouden toiminta-alojen, yksityinen sektori mukaan lukien, sekä kaikkien metsätaloustaloustalouksissa osapuolina olevien välistä tehokasta koordinoitua,
 - kannustetaan kestäväällä tavalla tuotetun puun markkinaosuuden kasvua muun muassa edistämällä kestävän metsänhoidon sertifiointia ja edistämällä siihen liittyvien tuotteiden merkintää,
 - jatketaan yhteisön ja jäsenvaltioiden aktiivista osallistumista maailmanlaajuisen ja alueellisten päätöslauselmien täytäntöönpanoon sekä metsiin liittyviin keskusteluihin ja neuvotteluihin,
 - tarkastellaan mahdollisuutta toteuttaa aktiivisesti toimenpiteitä laittomasti kaadetun puun kaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi,
 - edistetään ilmastomuutoksen vaikutusten huomioon ottamista metsätaloudessa.
- i) Geneettisesti muunnetut organismit (GMO):
- kehitetään GMO:ien riskinarviointia, tunnistamista, merkintää ja jäljitettävyyttä koskevia määräyksiä ja menetelmiä terveys- ja ympäristövaikutusten tehokkaan seurannan ja valvonnan mahdollistamiseksi,
 - pyritään viipymättä ratifioimaan ja panemaan täytäntöön Cartagena bioturvallisuuspöytäkirja ja tullaan sääntelyä varten tarvittavien rakennelmien luomista kolmansissa maissa antamalla tarvittaessa teknistä ja rahoitusapua.
- myötävaikutetaan elämänlaadun parantamiseen kaupunkialueisiin keskittyvän yhtenäisen lähestymistavan avulla,
- pyritään yhden sukupolven (2020) aikana siihen, että kemikaaleja tuotetaan ja käytetään ainoastaan siten, ettei niistä aiheudu merkittäviä kielteisiä terveys- ja ympäristövaikutuksia, tiedostaen, että nykyiset puutteet kemikaalien ominaisuuksia, käyttöä ja käytöstä poistamista sekä niille altistumista koskevassa tietämyksessä on saatava korjattua,
- vaaralliset kemikaalit olisi korvattava turvallisemmilla kemikaaleilla tai turvallisemmilla vaihtoehtoisilla tekniikoilla, joissa ei käytetä kemikaaleja, ihmisille ja ympäristölle aiheutuvien riskien vähentämiseksi,
- vähennetään torjunta-aineiden vaikutuksia ihmisten terveyteen ja ympäristöön sekä pyritään yleisesti torjunta-aineiden kestävämpään käyttöön sekä niiden käytön ja käytöstä aiheutuvien riskien huomattavaan vähentämiseen, täyttäen kuitenkin asianmukaisen kasvinsuojelun vaatimukset. Käytössä olevat torjunta-aineet, jotka ovat hitaasti hajoavia tai eliöstöön kertyviä tai myrkyllisiä tai joilla on muita ongelmallisia ominaisuuksia, olisi korvattava vaarattomammilla aineilla aina kun se on mahdollista,
- varmistetaan, että pohja- ja pintavedet ovat laatutasoltaan sellaisia, että niistä ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia tai riskejä ihmisten terveydelle tai ympäristölle, ja varmistetaan, että vesivarojen käyttö on kestävää pitkällä aikavälillä,
- saavutetaan sellainen ilmanlaatu, että siitä ei aiheudu merkittäviä kielteisiä vaikutuksia tai riskejä ihmisten terveydelle ja ympäristölle,
- pienennetään huomattavasti niiden ihmisten määrää, jotka altistuvat säännöllisesti pitkäkestoiselle, erityisesti liikenteen aiheuttamalle tasaiselle melulle, jolla tieteellisten tutkimusten mukaan on haitallinen vaikutus ihmisten terveyteen, ja valmistellaan meludirektiivin käsittelyn seuraavaa vaihetta.

7 artikla

Ympäristöä ja terveyttä sekä elämänlaatua koskevat tavoitteet ja ensisijaiset toimet

1. Edellä 2 artiklassa esitettyihin päämääriin olisi pyrittävä seuraaviin tavoitteisiin, joissa otetaan huomioon asiaa koskevat Maailman terveysjärjestön (WHO) standardit, ohjeet ja ohjelmat:

- lisätään ymmärrystä ympäristöön ja ihmisten terveyteen kohdistuvista uhista, jotta voidaan ryhtyä toimenpiteisiin niiden ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi,

2. Näihin tavoitteisiin pyritään seuraavien ensisijaisten toimien avulla:

- a) vahvistetaan yhteisön tutkimusohjelmia ja tieteellistä asiantuntemusta ja edistetään kansallisten tutkimusohjelmien kansainvälistä koordinoitua ympäristöä ja terveyttä koskevien tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi. Erityisesti

- kartoitetaan ja suositellaan ensisijaiset tutkimus- ja toiminta-alat, joihin kuuluvat muun muassa sähkömagneettisista lähteistä peräisin olevan saasteen mahdolliset terveysriskit, sekä kiinnitetään erityistä huomiota eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien kehittelyyn ja validointiin erityisesti kemikaalien turvallisuuden alalla,
- määritellään ja kehitetään terveyteen ja ympäristöön liittyviä indikaattoreita,
- arvioidaan uudelleen, kehitetään ja päivitetään nykyisiä terveysnormeja ja raja-arvoja ottaen tarvittaessa huomioon vaikutukset mahdollisesti haavoittuviin ryhmiin, esimerkiksi lapsiin ja vanhuksiin, sekä eri pilaavien aineiden yhteisvaikutukset ja vastavuoroinen vaikutus,
- tarkastellaan uusien ja syntymässä olevien ongelmien kehittymistä sekä mahdollisuutta laatia niitä koskeva ennakkoarvioitusjärjestelmä;

b) kemikaalien osalta

- annetaan vastuu kaikkia kemikaaleja koskevan tiedon tuottamisesta (varmistamisvelvollisuus) ja niiden käytöstä aiheutuvien riskien arvioinnista, tuotteisiin sisältyvät riskit mukaan lukien, sekä hyödyntämisestä ja käytöstä poistamisesta valmistajille, maahantuojille ja jatkokäyttäjille,
- kehitetään uusille ja käytössä oleville aineille, lukuun ottamatta hyvin pieninä annoksina käytettäviä kemiallisia aineita, vaiheittaiseen lähestymistapaan perustuva yhtenäinen testaus-, riskinarviointi- ja riskinhallintajärjestelmä, jonka testausmenetelmissä turvaututaan mahdollisimman vähän eläinkokeisiin ja kehitetään vaihtoehtoisia testausmenetelmiä,
- huolehditaan siitä, että ongelmallisiin kemikaaleihin sovelletaan nopeutettuja riskinhallintamenettelyjä ja että erittäin ongelmallisia aineita, mukaan lukien syöpää aiheuttavat, perimää vaurioittavat tai lisääntymiselle vaaralliset aineet, sekä aineita, joilla on hitaasti hajoavien orgaanisten yhdisteiden (POP) ominaisuuksia, käytetään vain perustelluissa ja tarkkaan määriteltyissä tapauksissa ja että niiden käyttöön on saatava ennakolta lupa,
- huolehditaan siitä, että kemikaalien riskinarvioinnin tulokset otetaan kaksinkertaisen työn välttämiseksi täysimääräisesti huomioon kaikilla niillä yhteisön lainsäädännön aloilla, joilla kemikaaleja säännellään,

- laaditaan perusteet, joiden mukaan erittäin ongelmallisiin aineisiin sisällytetään hitaasti hajoavat, eliöihin kertyvät ja myrkylliset aineet sekä hyvin hitaasti hajoavat ja helposti eliöihin kertyvät aineet, ja harkitaan tunnettujen hormonitoimintaa häiritsevien aineiden lisäämistä, kun testausmenetelmistä ja perusteista on sovittu,
- huolehditaan siitä, että asetettujen tavoitteiden edellyttämät pääasialliset toimenpiteet laaditaan niin nopeasti, että ne voivat tulla voimaan ennen väliarviointia,
- huolehditaan siitä, että yhteisön kemikaalirekisterissä (REACH-rekisteri) oleva julkinen tieto on yleisön saatavilla;

c) torjunta-aineiden osalta

- pannaan täysimääräisesti täytäntöön asiaa koskeva lainsäädäntö⁽¹⁾ ja tarkistetaan sen tehokkuus suojelun korkean tason varmistamiseksi sitä muutettaessa. Tähän tarkistukseen voi kuulua tarvittaessa vertaileva arviointi ja markkinoille saattamista koskevien yhteisön lupamenettelyjen kehittäminen,
- laaditaan torjunta-aineiden kestäväää käyttöä koskeva aihekohtainen strategia, jossa käsitellään
 - i) torjunta-aineiden käytöstä aiheutuvien terveys- ja ympäristövaarojen ja -riskien minimoimista;
 - ii) torjunta-aineiden käytön ja jakelun parempaa valvontaa;
 - iii) haitallisten tehoaineiden pitoisuuksien vähentämistä muun muassa korvaamalla vaarallisimmat niistä turvallisemmilla, myös muilla kuin kemiallisilla vaihtoehdoilla;
 - iv) kannustamista sellaisen viljelyn hyödyntämiseen, jossa käytetään vähän tai ei ollenkaan torjunta-aineita, lisäämällä käyttäjien tietoisuutta asiasta, edistämällä hyvien toimintatapojen noudattamista sekä edistämällä mahdollisten rahoitusvälineiden käytön tarkastelua;
 - v) strategian tavoitteiden täyttämiseksi saavutettua edistymistä koskevan avoimen raportointi- ja seuranta järjestelmän luomista ja siihen sovellettujen indikaattorien kehittämistä;

⁽¹⁾ Neuvoston direktiivi 91/414/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1991, kasvinuojeluaineiden markkinoille saattamisesta (EYVL L 230, 19.8.1991, s. 1), direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 2001/49/EY (EYVL L 176, 29.6.2001, s. 61).

d) kemikaalien ja torjunta-aineiden osalta

- pyritään ratifioimaan nopeasti Rotterdamin yleissopimus kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä sekä Tukholman yleissopimus hitaasti hajoavista orgaanisista yhdisteistä (POP),
- muutetaan tiettyjen vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista 23 päivänä heinäkuuta 1992 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2455/92⁽¹⁾ siten, että se on Rotterdamin yleissopimuksen mukainen; lisäksi parannetaan joitakin asetuksessa tarkoitettuja menettelyjä ja tietojen toimittamista kehitysmaille,
- tuetaan kemikaalien ja torjunta-aineiden hallinnan parantamista kehitysmaissa ja ehdokasmaissa, vanhentuneiden torjunta-ainevarastojen hävittäminen mukaan luettuna, muun muassa tukemalla tällaiseen hävittämiseen tähtääviä hankkeita,
- osallistutaan kansainvälisiin pyrkimyksiin kehittää strateginen lähestymistapa kansainväliseen kemikaalien hallintaan;

e) vesivarojen kestävän käytön ja veden korkean laadun osalta

- varmistetaan pinta- ja pohjaveden suojelun korkea taso, ehkäistään saastumista ja edistetään vesivarojen kestävää käyttöä,
- pyritään vesipolitiikan puitteiden direktiivin⁽²⁾ täysimääräiseen täytäntöönpanoon siten, että tavoitteena on veden hyvä ekologinen, kemiallinen ja määrällinen tila sekä johdonmukainen ja kestävä vesihuolto,
- kehitetään toimenpiteitä, joilla pyritään lopettamaan vaarallisten prioriteettiaineiden päästöt ja hävikki vesipolitiikan puitteiden direktiivin mukaisesti,
- varmistetaan uimavesien suojelun korkea taso, mikä käsittää myös uimavesidirektiivin⁽³⁾ tarkistamisen,

- varmistetaan vesipolitiikan puitteiden direktiivissä ja muissa vesiensuojeludirektiiveissä käytettyjen käsitteiden ja lähestymistapojen huomioon ottaminen yhteisön muussa politiikassa;

f) ilman laadun osalta 5 artiklassa tarkoitettujen liikenne-, teollisuus- ja energiasektorien toimenpiteiden kehittäminen ja täytäntöönpano olisi hoidettava siten, että toimenpiteet ovat yhteensopivia ilmanlaadun parantamistavoitteen kanssa ja edistävät sitä. Suunnitellut jatkotoimet ovat seuraavia:

- parannetaan ilmanlaadun seurantaa ja arviointia, myös epäpuhtauslaskeumien osalta, sekä yleisölle tiedottamista, mukaan luettuna indikaattorien kehittäminen ja käyttö,
- laaditaan aihekohtainen strategia, jonka tarkoituksena on vahvistaa johdonmukaista ja yhtenäistä ilmaansaasteita koskevaa politiikkaa ja joka kattaa painopisteet lisätoimia varten, tarkastellaan uudelleen ja ajantasaistetaan tarvittaessa ilmanlaatua koskevat normit ja päästöjen kansalliset enimmäismäärät siten, että pitkän aikavälin tavoitteena pyritään siihen, ettei kriittisiä kuormituksia ja tasoja ylitetä, sekä kehitetään parempia järjestelmiä tietojen keruuta, mallintamista ja ennustamista varten,
- toteutetaan tarkoituksenmukaisia alailmakehän otsonia ja hiukkasia koskevia toimenpiteitä,
- tarkastellaan sisäilman laatua ja sen vaikutusta ihmisen terveyteen ja tehdään tarvittaessa suosituksia tulevaisuuden toimenpiteiksi,
- otetaan johtava asema otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevasta Montrealin pöytäkirjasta käytävissä neuvotteluissa sekä sen täytäntöönpanossa,
- otetaan johtava asema neuvotteluissa, joiden tarkoituksena on myötävaikuttaa ilman puhdistumiseen Euroopassa, ja vahvistetaan yhteyksiä ja vuorovaikutusta tähän pyrkivissä kansainvälisissä prosesseissa,
- kehitetään edelleen erityisiä yhteisön välineitä, joilla pyritään vähentämään asianomaisista lähteistä peräisin olevia päästöjä;

(1) EYVL L 251, 29.8.1992, s. 13, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 2247/98 (EYVL L 282, 20.10.1998, s. 12).

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1).

(3) Neuvoston direktiivi 76/160/ETY, annettu 8 päivänä joulukuuta 1975, uimaveden laadusta (EYVL L 31, 5.2.1976, s. 1), direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1994 liittymisasiakirjalla.

g) melun osalta

- täydennetään ja kehitetään edelleen toimenpiteitä, mukaan lukien tarkoituksenmukaiset tyyppihyväksyntämenettelyt palveluista ja tuotteista, erityisesti moottoriajoneuvoista peräisin olevien melupäästöjen osalta, mukaan lukien toimenpiteet renkaan ja tienpinnan välisestä kosketuksesta aiheutuvan melun vähentämiseksi liikenneturvallisuutta vaarantamatta, sekä rautatieajoneuvoista, ilma-aluksista ja kiinteistä koneista,
- kehitetään ja toteutetaan keinoja lieventää liikennemelua tarvittaessa esimerkiksi vähentämällä kuljetustarpeita, siirtymällä vähemmän melua aiheuttaviin liikennemuotoihin sekä edistämällä teknisiä toimenpiteitä ja kestäväää liikennesuunnittelua;

h) kaupunkiympäristön osalta

- edistetään aihekohtaisella strategialla kaikkiin yhteisön politiikkoihin kohdistuvaa yhtenäistä lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon edistyminen nykyisen yhteistyöjärjestelmän ⁽¹⁾ toteuttamisessa, sitä tarvittaessa tarkistaen, ja jossa käsitellään:
 - Agenda 21 -paikallishojelman edistämistä,
 - taloudellisen kasvun ja henkilöliikenteen kysynnän välisen yhteyden supistamista,
 - tarvetta kasvattaa julkisen liikenteen, rautatie- ja sisävesiliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn osuutta,
 - tarvetta edistää vähäpäästöisten ajoneuvojen käyttöä julkisessa liikenteessä,
 - kaupunkikehityksen ympäristöindikaattoreiden harkitsemista.

8 artikla

Luonnonvarojen ja jätteiden kestäväää käyttöä sekä jätehuoltoa ja luonnonvarojen hoitoa koskevat tavoitteet ja ensisijaiset toimet

1. Edellä 2 artiklassa esitettyihin päämääriin olisi pyrittävä seuraavin tavoittein:

- pyritään varmistamaan, että luonnonvarojen käyttö ja niihin liittyvät vaikutukset eivät ylitä ympäristön sietoky-

kyä, ja katkaistaan talouskasvun ja luonnonvarojen käytön väliset yhteydet. Tässä yhteydessä palautetaan mieliin ohjeellinen tavoite, jonka mukaan uusiutuvien energialähteiden osuus yhteisön sähköntuotannosta olisi 22 prosenttia vuoteen 2010 mennessä tarkoituksena tehostaa huomattavasti luonnonvarojen ja energian käyttöä,

- vähennetään merkittävästi jätteen kokonaismäärää toteuttamalla aloitteita jätteen syntymisen ehkäisemiseksi, käyttämällä luonnonvaroja tehokkaammin ja siirtymällä kestävämpiin tuotanto- ja kulutusmalleihin,
- vähennetään merkittävästi käsiteltävän jätteen sekä syntyvän vaarallisen jätteen määrää, kuitenkin siten, että vältetään päästöjen lisääntyminen ilmaan, vesiin ja maahan,
- kannustetaan uudelleenkäyttöä, ja jätteen osalta, joka kuitenkin syntyy: sen vaarallisuusastetta olisi alennettava ja sen pitäisi aiheuttaa mahdollisimman pieni riski; etusija olisi annettava jätteiden hyödyntämiselle ja erityisesti kierrätykselle; käsittelyyn menevän jätteen määrän olisi oltava mahdollisimman vähäinen, ja se olisi hävitettävä turvallisesti; käsiteltäväksi tarkoitettu jäte olisi käsiteltävä mahdollisimman lähellä sen syntypaikkaa siinä määrin kuin tämä ei vähennä jätteen käsittelytoimien tehokkuutta.

2. Näihin tavoitteisiin pyritään ottaen huomioon yhdenne-
tyn tuotepolitiikan mukainen lähestymistapa sekä yhteisön
jätehuoltostrategia ⁽²⁾ seuraavien ensisijaisten toimien avulla:

- Laaditaan luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja hoitoa koskeva aihekohtainen strategia, johon sisältyy muun muassa
 - arvio yhteisön materiaali- ja jätevirroista, myös tuonnista ja viennistä, esimerkiksi käyttämällä materiaalivirtojen analysointia;
 - luonnonvaroihin ja jätteisiin liittyvien poliittisten toimenpiteiden tehokkuuden sekä tukien vaikutuksen arviointi;
 - päämäärien ja tavoitteiden asettaminen luonnonvarojen tehokkaalle ja vähäisemmälle käytölle, talouskasvun ja kielteisten ympäristövaikutusten välisen yhteyden purkaminen;
 - ekologista tehokkuutta sekä raaka-aineiden, energian, veden ja muiden luonnonvarojen kestäväää käyttöä edistävien talteenotto- ja tuotantomenetelmien ja -tekniikoiden tukeminen;

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1411/2001/EY, tehty 27 päivänä kesäkuuta 2001, kaupunkien kestäväää kehitystä edistävästä yhteisön yhteistyöjärjestelmästä (EYVL L 191, 13.7.2001, s. 1).

⁽²⁾ Neuvoston päätöslauselma, annettu 24 päivänä helmikuuta 1997, yhteisön jätehuoltostrategiasta (EYVL C 76, 11.3.1997, s. 1).

- e) laajan välinevalikoiman, kuten tutkimuksen, teknologian siirron, markkinaperusteisten ja taloudellisten ohjauskeinojen, parhaita toimintatapoja koskevien ohjelmien sekä luonnonvarojen tehokkaan käytön indikaattorien, kehittäminen ja käyttöönotto.
- ii) Laaditaan ja toteutetaan jätteen syntymisen estämistä ja jätehuoltoa koskevia toimenpiteitä muun muassa seuraavien keinoin:
- a) kehitetään laadullisia ja määrällisiä tavoitteita, joilla pyritään vähentämään kaikkea tämän ohjelman kannalta olennaista jätettä ja jotka on saavutettava yhteisön tasolla vuoteen 2010 mennessä. Komissiota pyydetään valmistelemaan tavoitteita koskeva ehdotus vuoteen 2002 mennessä;
- b) tuetaan ekologisesti kestävästä tuotesuunnittelusta;
- c) lisätään yleisön tietoisuutta mahdollisuuksista vaikuttaa jätteen vähentämiseen;
- d) laaditaan jätteen syntymisen estämistä edistäviä operatiivisia toimenpiteitä, esimerkiksi edistetään uusio-käyttöä ja hyödyntämistä ja poistetaan tuotteista vähitellen tietyt aineet ja materiaalit;
- e) kehitellään uusia jätehuoltoalan indikaattoreita.
- iii) Laaditaan jätteiden kierrätyksestä koskeva aihekohtainen strategia, johon sisältyy muun muassa
- a) toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on varmistaa syntypaikkajärjestely sekä ensisijaisten jätevirtojen keruu ja kierrätys;
- b) tuottajan vastuun edelleen kehittäminen;
- c) ekologisesti kestävästä jätteiden kierrätyks- ja käsittely-teknologian kehittäminen ja siirto.
- iv) Kehitetään tai tarkistetaan jätteitä koskevaa lainsäädäntöä, mukaan lukien muun muassa rakennus- ja purkujäte,

viemäri- ja biojäte (1), biojäte, pakkaukset (2), paristot (3) ja jätteiden siirrot (4), jätteen ja muun kuin jätteen välisen eron selvittäminen sekä asianmukaisten kriteerien kehittäminen jätteenpuhdistusdirektiivin (5) liitteiden II A ja II B mukaisesti edelleen.

9 artikla

Kansainvälisiä kysymyksiä koskevat tavoitteet ja painopistealueet

1. Edellä 2 artiklassa esitetty kansainvälisiä kysymyksiä koskeva päämäärä ja ohjelman neljän ympäristöä koskevan painopistealueen kansainvälinen ulottuvuus sisältävät seuraavat tavoitteet:

- pyritään kunnianhimoiseen ympäristöpolitiikkaan kansainvälisellä tasolla kiinnittäen erityistä huomiota koko maailman ympäristön tietoisuuteen,
- edistetään kestäviä tuotanto- ja kulutusmalleja edelleen kansainvälisesti,
- pyritään varmistamaan, että kauppaan ja ympäristöön liittyvät politiikat ja toimenpiteet tukevat toisiaan.

2. Näihin tavoitteisiin pyritään seuraavien ensisijaisiin toimin:

- a) yhdenmukaistetaan ympäristösuojeluvaatimukset kaikkiin yhteisön ulkosuhteisiin, myös kaupan ja kehitysyhteistyön alalla, kestävästä kehityksestä edistämiseksi, muun muassa laatimalla suuntaviivoja;

(1) Neuvoston direktiivi 86/278/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986, ympäristön, erityisesti maaperän, suojelusta käytettäessä puhdistamoliikettä maanviljelyssä (EYVL L 181, 4.7.1986, s. 6), direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1994 liittymisasiakirjalla.

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/62/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1994, pakkauksista ja pakkausjätteistä (EYVL L 365, 31.12.1994, s. 10), direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission päätöksellä 1999/177/EY (EYVL L 56, 4.3.1999, s. 47).

(3) Komission direktiivi 93/86/ETY, annettu 4 päivänä lokakuuta 1993, vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista annetun neuvoston direktiivin 91/157/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen (EYVL L 264, 23.10.1993, s. 51).

(4) Neuvoston asetus (ETY) N:o 259/93, annettu 1 päivänä helmikuuta 1993, Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta (EYVL L 30, 6.2.1993, s. 1), asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission päätöksellä 1999/816/EY (EYVL L 316, 10.12.1999, s. 45).

(5) Neuvoston direktiivi 75/442/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1975, jätteistä (EYVL C 194, 25.7.1995, s. 39), direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission päätöksellä 96/350/EY (EYVL L 135, 6.6.1996, s. 32).

- b) laaditaan yhtenäiset ympäristö- ja kehitystavoitteet ja edistetään niiden hyväksymistä osana "uutta maailmanlaajuista sopimusta" vuonna 2002 pidettävässä maailmanlaajuisessa kestävä kehityksen huippukokouksessa;
- c) pyritään vahvistamaan kansainvälistä ympäristöhallintoa vahvistamalla asteittain monenvälistä yhteistyötä ja institutionaalisia puitteita, voimavarat mukaan lukien;
- d) pyritään ratifioimaan nopeasti kansainväliset ympäristöalan yleissopimukset ja ympäristösopimukset, joissa yhteisö on osapuolena, ja huolehtimaan niiden tosiasiallisesta noudattamisesta ja täytäntöönpanosta;
- e) edistetään kestäviä ympäristökäytäntöjä ulkomaisissa sijoituksissa ja vientiluotoissa;
- f) tehostetaan pyrkimyksiä saavuttaa kansainvälisellä tasolla yhteisymmärrys terveys- ja ympäristöriskien arvioimista sekä riskienhallinnasta, ennalta varautumisen periaate mukaan lukien;
- g) pyritään siihen, että kauppa ja ympäristönsuojelulliset tarpeet tukevat toisiaan, ottamalla ympäristöulottuvuus riittävästi huomioon neuvottelujen varhaisessa vaiheessa arvioitaessa monenvälisten kauppasopimusten vaikutuksia kestävä kehityksen kannalta, ja toimimalla tämän mukaisesti;
- h) edistetään lisäksi sellaista maailman kauppajärjestelmää, jossa tunnustetaan kaikilta osin monenväliset tai alueelliset ympäristöalan sopimukset ja ennalta varautumisen periaate, tehostaen kestävä kehityksen mukaisten ja ympäristöystävällisten tuotteiden ja palvelujen kaupan mahdollisuuksia;
- i) edistetään rajat ylittävää ympäristöalan yhteistyötä naapurimaiden ja -alueiden kanssa;
- j) edistetään yhtenäisempää politiikkaa yhdistämällä eri yleissopimusten puitteissa tehty työ, mukaan luettuna biologisen monimuotoisuuden ja ilmastomuutoksen välisten yhteyksien arviointi, sekä biologiseen monimuotoisuuteen liittyvien näkökohtien huomioon ottamista ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen ja Kioton pöytäkirjan täytäntöönpanossa.
- a) kehitetään parempia järjestelmiä sekä hyvän hallintotavan ohjesääntöjä ja periaatteita, joiden mukaisesti sidosryhmiä kuullaan laajasti kaikissa vaiheissa, jotta osattaisiin valita toimenpiteet, jotka tehokkaimmin takaisivat ympäristön ja kestävä kehityksen kannalta parhaan lopputuloksen;
- b) vahvistetaan valtioista riippumattomien ympäristöjärjestöjen osuutta vuoropuheluprosessissa tukemalla niitä asiaankuuluvalla tavalla, myös yhteisön rahoituksen avulla;
- c) parannetaan politiikan valmisteluprosessia
- arvioimalla ennakolta vaikutuksia, erityisesti ympäristövaikutuksia, joita uusilla politiikoilla mahdollisesti on, toimimatta jättämisen vaihtoehto ja säädösehdotukset mukaan lukien,
 - arvioimalla jälkikäteen, miten tehokkaasti olemassa olevilla toimenpiteillä saavutettiin ympäristötavoitteet;
- d) varmistetaan, että ympäristö ja erityisesti tässä ohjelmassa nimetyt painopistealueet ovat keskeisellä sijalla yhteisön tutkimusohjelmissa. Yhteisön tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen puiteohjelman yhteydessä tulisi toteuttaa säännöllisiä ympäristöalan tutkimustarpeiden ja painopistealueiden arviointeja. Varmistetaan jäsenvaltioissa tehtävän ympäristötutkimuksen parempi koordinaatio muun muassa tulosten hyödyntämiseksi paremmin.
- Luodaan yhteyksiä ympäristöalan ja muiden alojen toimijoiden välille tiedotuksen, ammatillisen koulutuksen, tutkimuksen, yleissivistävän koulutuksen ja politiikkojen alalla;
- e) varmistetaan säännöllinen tiedottaminen, joka voi auttaa luomaan perustan
- ympäristöä ja kestävä kehitystä koskeville periaatepäätöksille,
 - alakohtaisten integraatiostrategioiden sekä kestävä kehityksen strategian seurannalle ja tarkistamiselle,
 - yleisölle tiedottamiselle.

10 artikla

Ympäristöpolitiikan valmistelu

Edellä 2 artiklassa esitettyihin, osallistumiseen ja parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon perustuviin ympäristöpolitiikan tavoitteisiin ja 3 artiklassa esitettyyn strategiseen lähestymistapaan pyritään seuraavien ensisijaisten toimien avulla:

Tietojen hankinnassa hyödynnetään Euroopan ympäristökeskuksen ja muiden asiaan liittyvien elinten säännöllisesti antamia raportteja. Tiedot koskevat erityisesti

- keskeisiä ympäristöindikaattoreita,

- ympäristön tilaa ja sen muutoksia koskevia indikaattoreita,
 - yhdentämistä kuvaavia indikaattoreita.
- f) tarkistetaan ja seurataan säännöllisesti tiedotus- ja raportointijärjestelmiä yhdenmukaisemman ja tehokkaamman järjestelmän luomiseksi, jotta varmistetaan korkealaatuisten, vertailukelpoisten ja merkityksellisten ympäristötietojen yhtenäinen raportointi. Komissiota pyydetään tekemään tätä varten tarkoituksenmukainen ehdotus mahdollisimman pian. Seuranta-, tiedonkeruu- ja raportointivälineet olisi tulevaisuudessa otettava asianmukaisesti huomioon ympäristölainsäädännössä;
- g) vahvistetaan maapallon tilan seurantajärjestelmien (esim. satelliittiteknologian) ja -välineiden kehittämistä ja käyttöä politiikan valmistelun ja toteuttamisen tukena.

11 artikla

Seuranta ja tulosten arviointi

1. Komissio arvioi ohjelman neljäntenä toteutusvuonna sen toteuttamisen edistymistä sekä ympäristön tilan kehityssuuntia ja tulevaisuudennäkymiä. Tämä tulisi toteuttaa kattavien indikaattorien pohjalta. Komissio toimittaa välikertomuksen sekä mahdolliset tarkoituksenmukaisiksi katsomansa muutosehdotukset Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

2. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle lopullisen arvioinnin ohjelmasta sekä ympäristön tilasta ja sen näkymistä ohjelman viimeisen toteutusvuoden aikana.

12 artikla

Tämä päätös julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tehty ...

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

NEUVOSTON PERUSTELUT

I JOHDANTO

Komissio toimitti 26. tammikuuta 2001 neuvostolle ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi perustamissopimuksen 175 artiklan 3 kohtaan perustuvasta ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta 2001–2010 (kuudes ympäristöä koskeva toimintaohjelma) ⁽¹⁾.

Euroopan parlamentti antoi lausuntonsa 31. toukokuuta 2001.

Talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 30. toukokuuta 2001.

Alueiden komitea antoi lausuntonsa 13. kesäkuuta 2001.

Neuvosto vahvisti yhteisen kantansa perustamissopimuksen 251 artiklan mukaisesti 27. syyskuuta 2001.

II TAVOITE

Ehdotuksessa perustetaan ympäristöä koskeva yhteisön toimintaohjelma seuraaviksi kymmeneksi vuodeksi. Siinä käsitellään erityisesti ilmastonmuutosta, luonnonsuojelua ja biologista monimuotoisuutta, ympäristöä, terveyttä ja elämänlaatua sekä luonnonvaroja ja jätehuoltoa. Ohjelmassa asetetaan kunkin alan osalta tärkeimmät ympäristötavoitteet ja määritetään tiettyjä päämääriä ja joukko toimia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Komission on määrä kehittää seitsemän teemakohtaista strategiaa määrällisesti mitattavien ja aikataulusidonnaisten lisätavoitteiden laatimiseksi. Strategiat koskevat ilman laatua, meriympäristöä, voimavarojen käyttöä, torjunta-aineita, jätteiden kierrätystä, maaperän suojeluun liittyviä kysymyksiä ja kaupunkiympäristöä. Strategioiden olisi oltava valmiit täytäntöönpantaviksi viimeistään viiden vuoden kuluttua ohjelman hyväksymisestä.

Ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi tehtävät aloitteet käsittävät joukon toimenpiteitä, joihin kuuluvat lainsäädäntö, vapaaehtoiset sopimukset sekä tehostettu tiedottaminen ja kuluttajien, yritysten ja julkisten tahojen osallistuminen. Aloitteet esitellään asteittain ja viimeistään neljän vuoden kuluttua ohjelman hyväksymisestä.

III YHTEISEN KANNAN ARVIOINTI

1. YLEISTÄ

Vaikka neuvosto onkin komission kanssa yhtä mieltä tärkeimmistä painopistealueista, se on tiukentanut huomattavasti alkuperäistä ehdotusta erityisesti seuraavien aiheiden osalta: tavoitteet, aikataulut, teemakohtaisten strategioiden kehittäminen, ympäristön huomioon ottaminen, suhteet ehdokasvaltioihin sekä EU:n kokonaisvastuu kestävästä kehityksestä. Ohjelmassa määrätään myös, että siinä määritellyt ympäristötavoitteet olisi saavutettava kymmenen vuoden kuluessa, mikäli ei ole määritelty toisin.

⁽¹⁾ EYVL C 154 E, 29.5.2002, s. 218.

Ohjelmassa ehdotetaan muun muassa seuraavaa:

- pitkän aikavälin ilmastotavoitteena on, että lämpötilan muutos saisi olla enintään 2 °C suhteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon ja CO₂-pitoisuus alle 550 ppm,
- vuoteen 2010 mennessä uusiutuvien energialähteiden olisi vastattava 12 prosentista energian kokonaiskäytöstä,
- useilla politiikan aloilla ehdotetaan toimenpiteitä, joilla autetaan toteuttamaan EU:n sitoumusta vähentää kasvihuonekaasupäästöjä,
- biologisen monimuotoisuuden häviäminen olisi pysäytettävä vuoteen 2010 mennessä,
- yhden sukupolven aikana vuoteen 2020 mennessä olisi valmistettava ja käytettävä vain sellaisia kemikaaleja, joilla ei ole merkittäviä haittavaikutuksia terveyteen eikä ympäristöön,
- ilman laatua olisi parannettava siten, ettei kriittisiä kuormituksia ja tasoja ylitetä,
- olisi vähennettävä merkittävästi niiden henkilöiden määrää, jotka altistuvat terveyteen vaikuttavalle melulle,
- torjunta-aineita olisi käytettävä kestävämmällä tavalla ja niiden käytöstä aiheutuvia riskejä olisi voitava alentaa merkittävästi ottaen kuitenkin samalla huomioon kasvinsuojelutarpeet,
- talouskasvu olisi erotettava voimavarojen käytöstä,
- jätteiden määrää olisi vähennettävä, ja kierrätykselle ja uusiokäytölle olisi annettava etusija,
- tuet, jotka haittaavat energian tehokasta ja kestävää käyttöä, olisi tarkistettava siten, että ne pyritään asteittain poistamaan,
- julkisissa hankinnoissa olisi edistettävä ekologisesti kestävää politiikkaa, jotta ympäristöominaisuudet sekä ympäristöön liittyvät elinkaarinäkökohdat, tuotantovaihe mukaan luettuna, voidaan ottaa huomioon hankintamenettelyissä; tähän kuuluu myös yhteisön toimielinten hankintojen tarkistus.

EU:n kokonaisvastuuta korostetaan sikäli, että ympäristönäkökohdat olisi otettava huomioon kaikissa unionin ulkosuhteissa, joihin kuuluvat myös kauppa ja kehitysyhteistyö. Kaupallisten näkökohtien ja ympäristönsuojelun välistä suhdetta olisi selkeytettävä niin, että kaikkia kauppasopimuksia olisi arvioitava varhaisessa vaiheessa kestävän kehityksen näkökulmasta.

Komissio on hyväksynyt neuvoston vahvistaman yhteisen kannan.

2. EUROOPAN PARLAMENTIN TARKISTUKSET

Neuvosto hyväksyi asiasisällön osalta tai osittain 174 Euroopan parlamentin ehdottamista 221 tarkistuksesta. On huomattava, että Euroopan parlamentin tarkistuksia ja neuvoston yhteistä kantaa on vaikeaa yhteensovittaa, koska päätöksen rakennetta on huomattavasti muutettu. Näin ollen useimpia tarkistuksia ei ole otettu mukaan sanatarkasti, vaan niiden sisältö tai periaate on sisällytetty yhteiseen kantaan.

Erityisesti neuvosto:

- a) sisällytti yhteiseen kantaan seuraavat 174 tarkistusta osittain tai periaatteensa osalta:

Teemakohtaisia strategioita koskevat *tarkistukset 2 ja 20*: yhteiseen kantaan sisällytetään uusi johdanto-osan 16 kappale ja uusi 4 artikla, joissa selitetään teemakohtaisten strategioiden luonne ja sisältö. Näin ollen nämä tarkistukset ovat periaatteensa osalta mukana yhteisessä kannassa.

Jätekäteisvalvontaa koskevat *tarkistukset 3 ja 4*: koska nämä tarkistukset ovat luonteeltaan operatiivisia ja kuuluvat pikemminkin päätöksen artiklaosaan, yhteisen kannan 3 artiklan 2 kohdassa ehdotetaan useita lisätoimia yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanon osalta. Lisäksi jätekäteisarviointiin viitataan 10 artiklan c alakohdassa, joka kattaa tarkistuksen 3 asiasisällön ja osan tarkistuksesta 4.

Ympäristönäkökohtien sisällyttämistä koskevat *tarkistukset 6 ja 7*: näiden luonteeltaan operatiivisten tarkistusten asiasisältö on jo osittain ilmaistu 3 artiklan 3 kohdassa, vaikka yhteisen kannan sanamuoto onkin yleisluonteisempi.

Uusiutuvia raaka-aineita koskeva *tarkistus 9*: tämän luonteeltaan operatiivisen tarkistuksen sisältö on osittain sama kuin 5 artiklan (ilmastonmuutos) 2 kohdan ii alakohdassa, jossa säädetään energia-alan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä; tähän kohtaan on myös lisätty viitetavoite uusiutuvien energiavarojen käytöstä.

Kansalaisten osallistumista koskeva *tarkistus 11*: tämän luonteeltaan operatiivisen tarkistuksen sisältö on sama kuin 3 artiklassa (strateginen lähestymistapa ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi), erityisesti 3 artiklan 6 ja 9 kohdassa.

Jätteitä koskevat *tarkistukset 12 ja 13*: yhteisen kannan johdanto-osan 29 kappaleessa yhdistetään alkuperäiset jätteitä koskevat johdanto-osan kappaleet (tarkistus 13). Tarkistuksen 12 operatiiviset näkökohdat on ilmaistu 8 artiklassa (luonnonvarojen ja jätteiden kestävä käyttö ja huolto), erityisesti sen 1 kohdan (tavoitteet) toisessa luetelmakohdassa ja 2 kohdan ii alakohdassa (jätteen syntymisen estämistä ja jätehuoltoa koskevat toimenpiteet).

Liikennepolitiikkaa koskeva *tarkistus 14*: tämä tarkistus on asiasisältönsä osalta johdanto-osan 30 kappaleessa.

Ympäristöpolitiikan laadintaa koskeva *tarkistus 260*: Ennalta varautumisen periaatteesta säädetään nyt erityisesti johdanto-osan 5 kappaleessa. Lisäksi tämä tarkistus sisältyy 2 artiklaan (periaatteet ja yleiset päämäärät), erityisesti sen 3 kohtaan (johdanto sekä ensimmäinen ja toinen luetelmakohta).

Tiedottamista koskeva *tarkistus 261*: tämä tarkistus on osittain johdanto-osan 33 kappaleessa sekä 10 artiklan e ja f alakohdassa.

Århusin yleissopimusta koskeva *tarkistus 16*: tämä luonteeltaan operatiivinen tarkistus on asiasisältönsä osalta 3 artiklan 9 kohdassa.

2 artiklan otsikkoa koskeva *tarkistus 21* on asiasisältönsä osalta ilmaistu yhteisessä kannassa, ja kunkin painopistealueen erityistavoitteet on siirretty 2 artiklasta erityisiin artikloihin (5–9) Euroopan parlamentin ehdotuksen mukaisesti.

Poliittisia periaatteita ja yhdentymistä koskevat *tarkistukset 22, 23 ja 24* ovat asiasisältönsä osalta jo yhteisessä kannassa, jonka 2 artiklan (periaatteet ja yleiset päämäärät) 1 kohdassa säädetään ohjelman poliittisista periaatteista perustamissopimuksen 174 artiklan pohjalta. Ympäristönsuojelua koskevien vaatimusten huomioon ottamiseen (perustamissopimuksen 6 artikla) viitataan täysipainoisesti johdanto-osan 13 kappaleessa. Lisäksi 2 artiklan 4 kohdassa korostetaan ympäristönsuojeluväitteiden sisällyttämistä muihin politiikkoihin. Yhteisen kannan 10 artiklan (ympäristöpoliittinen päätöksenteko) e alakohdassa käsitellään seikkaperäisesti indikaattoreita ja seurantaan koskevia kysymyksiä.

Kestävää kehitystä koskeva *tarkistus 25* sisältyy osittain 2 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan, kun taas kestävä kehitys kansainvälinen ulottuvuus, erityisesti vuoden 2002 Rio+10-konferenssi, on mainittu 9 artiklassa.

Päätöksen rakennetta koskevat *tarkistukset 26, 27, 28, 29, 32 ja 33* ovat enimmäkseen mukana yhteisessä kannassa, jossa kaikki alakohtaiset erityistavoitteet on siirretty päätöksen vastaaviin artikloihin.

Ohjelman yleisiä tavoitteita koskevat *tarkistukset 34, 35, 37, 39 ja 40* sisältyvät periaatteiltaan ja osittain päätökseen, jonka 2 artiklan 2 kohdassa säädetään yleistavoitteista kunkin alan osalta. Useita näissä tarkistuksissa ehdotettuja yksityiskohtaisia tavoitteita käsitellään kutakin alaa koskevissa erityisissä artikloissa (5–8 artikla).

Agenda 21 -paikallishohjelmaa koskeva *tarkistus 43*: tätä asiaa käsitellään 7 artiklan (ympäristö, terveys ja elämänlaatu) 2 kohdan h alakohdassa, joka koskee kaupunkiympäristöön liittyviä toimia.

Lainsäädännön kehittämistä koskevat *tarkistukset 276 ja 44* sisältyvät osittain yhteiseen kantaan, jonka 3 artiklaan on lisätty uusi 1 kohta erityisesti tätä kysymystä varten. Periaatteet, joihin lainsäädännön olisi perustuttava, ovat kuitenkin jo johdanto-osassa ja 2 artiklan 1 kohdassa, eikä niitä toisteta näissä tarkistuksissa. Lisäksi lainsäädännön täytäntöönpanoa koskeva kohta säilytetään ja sitä kehitetään edelleen (2 artiklan 2 kohta).

Ympäristönsuojelua koskevien vaatimusten huomioon ottamista koskeva *tarkistus 45* sisältyy periaatteiltaan 3 artiklan (strategiset lähestymistavat) 3 kohtaan, jossa viitataan tarpeeseen kehittää erityisiä ympäristöön liittyviä tavoitteita, päämääriä, aikatauluja ja indikaattoreita, kun taas erityisiä politiikan aloja tarkastellaan tapauskohtaisesti kutakin painopistealuetta käsittelevissä artikloissa.

Komission organisaatiota ja päätöksiä koskevat *tarkistukset 47 ja 51* ovat asiasisältönsä osalta, mutta ilman velvoittavaa tekijää, mukana 3 artiklan 3 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa, joka koskee kaikkia yhteisön toimielimiä, ja kuudennessa luetelmakohdassa, jossa viitataan kokonaisvaltaisesti ympäristövaikutusten arviointiin.

Haittoja aiheuttavien tukien koskeva *tarkistus 263* sisältyy osittain 3 artiklan 4 kohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan, jossa kannustetaan sellaisten tukien muuttamiseen, joilla on kielteisiä ympäristövaikutuksia. Samalla on muistettava, että sovellettava aikataulu on sama, jota sovelletaan koko ohjelmaan, ja että "haittoja aiheuttavien" tukien kartoitusta ja niiden asteittaista poistamista käsitellään erityisesti 5 artiklan (ilmastonmuutos) 2 kohdan ii alakohdassa energia-alan yhteydessä.

Yhteistä maatalouspolitiikkaa ja yhteisön rahoitusohjelmia koskeva *tarkistus 50*: tämän tarkistuksen periaate sisältyy 3 artiklan 3 kohtaan (erityisesti ensimmäiseen, viidenteen ja seitsemänteen luetelmakohtaan) sekä 6 artiklan (luonto ja biologinen monimuotoisuus) 2 kohdan f alakohtaan, jossa käsitellään erityisesti yhteistä maatalouspolitiikkaa.

Innovaation ja paikallisyhteisöjen osallistumisen edistämistä koskeva *tarkistus 53* sisältyy epäsuorasti 3 artiklan 6, 9 ja 10 kohtaan.

Tutkimusta koskeva *tarkistus 54*: 10 artiklan (ympäristöpoliittinen päätöksenteko) d alakohdassa käsitellään erityisesti tutkimusta koskevia kysymyksiä yhteisössä ja jäsenvaltioissa.

Täytäntöönpanoa koskevat *tarkistukset 55, 57, 58, 59, 60, 61 ja 62*: *tarkistus 55* on sisällytetty kokonaan (3 artiklan 2 kohdan johdanto) ja *tarkistukset 57, 58, 59, 60, 61 ja 62* osittain tai periaatteessa ja toisinaan epäsuorasti yhteisen kannan 3 artiklan 2 kohtaan, erityisesti sen ensimmäisen luetelmakohdan yleisemmällä sanamuodolla, joka kuuluu seuraavasti: "toteutettava enemmän toimia, joilla tehostetaan ympäristönsuojelua koskevien yhteisön sääntöjen noudattamista ja torjutaan ympäristölainsäädännön rikkomista".

Tiedon lisäämistä koskeva *tarkistus 64* on asiasisältönsä osalta 10 artiklan d alakohdassa (jossa käsitellään tutkimuksen tarvetta) ja f alakohdassa (seuranta, tietojen keruu ja raportointi).

Teemakohtaisia strategioita koskeva *tarkistus 264* sisältyy pääosin yhteisen kannan uuteen 4 artiklaan. Puitedirektiiviä ei ole pidetty kaikissa tapauksissa sopivana teemakohtaisia strategioita varten kaavailtavan päätöksentekoprosessin osalta ottaen huomioon strategioiden tarkoituksen: strategioiden avulla olisi voitava määritellä uusia tarpeellisia ehdotuksia ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi ja menettelytavoiksi niiden täytäntöönpanoa varten. Yhteisessä kannassa säilytetään joustavuus ja edellytetään, että strategiat saavat tarvittaessa päätöksen muodon. Lisäksi yhteiseen kantaan ei ole sisällytetty indikaattoreita käsittelevää lisäkohtaa päällekkäisyyden välttämiseksi tätä asiaa erityisesti käsittelevän 10 artiklan e alakohdan kanssa, vaikka onkin selvää, että indikaattorit ovat tarpeen teemakohtaisten strategioiden saavutusten mittaamiseksi – tällöin määritetään määrällisiä tavoitteita ja aikatauluja (kohta 2).

Yhteisön tutkimusohjelmia koskeva *tarkistus 67* on asiasisältönsä osalta 10 artiklan d alakohdassa.

Yritysten suhtautumista ympäristöön koskevat *tarkistukset 292, 69 ja 70* sisältyvät periaatteiltaan 3 artiklan 5 kohtaan (erityisesti sen johdanto-osaan sekä ensimmäiseen ja viidenteen luetelmakohtaan) ja 6 kohtaan (jossa käsitellään muun muassa julkisyhteisöjä ja paikallisia viranomaisia).

Vapaaehtoisten sitoumusten oikeudellisia puitteita koskevat *tarkistukset 265, 286 ja 72* sisältyvät osittain vapaaehtoisten sopimusten edistämistä käsittelevään 3 artiklan 5 kohdan viimeiseen luetelmakohtaan, jonka mukaan on määrättävä menettelyistä siltä varalta, että sitoumuksia ei noudateta, kun taas sellaisten tapausten osalta, joissa sopimuksia on edistettävä, säilytetään joustava lähestymistapa. Jos sopimukset ovat osa teemakohtaisia strategioita, niihin kuuluvat päämäärät, aikataulut ja seurantajärjestelmä. Lisäksi neuvosto ja Euroopan parlamentti osallistuvat sopimusten määrittelyyn.

Koulutusta koskeva *tarkistus 73* sisältyy periaatteessa 10 artiklan d alakohtaan, jossa kehotetaan luomaan yhteyksiä ympäristöalan ja muiden alojen toimijoiden välille tiedotuksen, ammatillisen koulutuksen, tutkimuksen, koulutuksen ja politiikkojen alalla. Näin muistutetaan, että yhteisön puiteohjelman mukaisesti toteutettaviin toimiin kuuluu myös ammatillinen koulutus.

Pk-yrityksiä koskeva *tarkistus 74* sisältyy periaatteessa 3 artiklan 5 kohtaan (erityisesti sen johdantoon ja kolmanteen luetelmakohtaan).

Verotustoimia koskeva *tarkistus 75* on asiasisältönsä osalta 3 artiklan 4 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa.

Julkisia hankintoja koskeva *tarkistus 78* on asiasisältönsä osalta 3 artiklan 6 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa.

Osallistumista ja tiedonsaantia koskevat *tarkistukset 82 ja 88* ovat asiasisältönsä osalta 3 artiklan 9 kohdassa, vaikka lapsista ja nuorista ei olekaan erityismainintaa.

Koulutusta koskeva *tarkistus 91*: tarve luoda yhteyksiä koulutuksen, ympäristöalan ja muiden alojen toimijoiden välille mainitaan 10 artiklan d alakohdan toisessa alakohdassa ottaen huomioon yhteisön toimivallan rajat tällä alalla.

Tietoisuuden lisäämistä koskeva *tarkistus 92* on asiasisältönsä osalta 3 artiklan 9 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa.

Alueiden välisiä ympäristönsuojeluhankkeita koskeva *tarkistus 93* sisältyy 3 artiklan 10 kohtaan (sen johdantoon ja ensimmäiseen luetelmakohtaan) sekä 9 artiklan (kansainväliset kysymykset) 2 kohdan i alakohtaan.

Alue- ja kaavoitussuunnittelua koskevat *tarkistukset 96, 97, 98 ja 101*: tarkistus 96 sisältyy täysimääräisesti 3 artiklan 10 kohdan viimeiseen luetelmakohtaan, tarkistukset 97, 98 ja 101 osittain tai periaatteiltaan 3 artiklan 10 kohdan ensimmäiseen ja toiseen luetelmakohtaan. Lisäksi on otettava huomioon, että 5 artiklassa käsitellään perusteellisesti ilmastomuutoksen torjuntaa ja että 7 artiklassa käsitellään kestävää kaupunkiympäristöä.

Ilmastomuutosta koskevia yleisiä toimia käsittelevä *tarkistus 104* sisältyy 2 artiklan 2 kohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan. Päästöjen vähentämistä 50 prosentilla vuoteen 2040 mennessä ei ole mainittu, koska sitä pidetään ennenaikaisena.

Kioton pöytäkirjaa koskevat *tarkistukset 105 ja 247*: tarkistus 105 sisältyy täysimääräisesti 5 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan, tarkistus 247 osittain.

Liikenteen CO₂-päästöjä koskeva *tarkistus 106*: vaikka tätä tarkistusta ei olekaan sellaiseenaan päätösehdotuksessa, sen 5 artiklassa on kokonainen liikennettä käsittelevä kohta (2 kohdan iii alakohhta).

Täytäntöönpanoa ja lisävähennyksiä koskevat *tarkistukset 107 ja 108* sisältyvät laajalti 5 artiklan 1 kohdan toiseen ja kolmanteen luetelmakohtaan, vaikka lisävähennystavoitteiden määrittämistä pidetäänkin tässä vaiheessa ennenaikaisena.

Tuotenormeja koskeva *tarkistus 109* sisältyy yhteisessä kannassa oleviin horisontaalisiin standardisäännöksiin (3 artiklan 4 kohdan viimeinen luetelmakohta) sekä 5 artiklan 2 kohdan ii alakohdan c ja f alakohtaan sekä 2 kohdan iii alakohdan e alakohtaan.

Alakohtaisia tavoitteita koskeva *tarkistus 114* sisältyy tekstiin, koska siinä eritellään alakohtaisesti toteutettavat toimet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.

Energia-, liikenne-, teollisuus- ja verotusaloja koskevat *tarkistukset 116, 117, 120, 248, 123, 291, 284, 127, 128 ja 130* sisältyvät kokonaan tai osittain 5 artiklan 2 kohdan ii, iii, iv ja vi alakohtiin, vaikka yhteisen kannan sanamuoto onkin ajoittain laajempi.

Ehdokasvaltioiden energiatehokkuutta koskeva *tarkistus 254* on asiasisältönsä osalta ehdokasvaltioita käsittelevässä 5 artiklan 4 kohdassa.

Luontoa ja biologista monimuotoisuutta koskevia päämääriä ja tavoitteita käsittelevät tarkistukset 133, 134, 136, 138 ja 140: tarkistus 133 sisältyy 2 artiklan 2 kohdan toiseen luetelmakohtaan ja 6 artiklan 1 kohtaan, johon sisältyvät myös tarkistukset 134, 136, 138 ja 140.

Luonnon ja biologisen monimuotoisuuden suojelua koskevia toimenpiteitä käsittelevät tarkistukset 137, 139, 142, 143, 144, 145, 150, 257, 268, 283, 155, 158, 159, 166 ja 259 ovat asiasisältönsä puolesta tai osittain 6 artiklan 2 kohdan a alakohdassa (tarkistukset 137 ja 142 sekä tarkistusten 143, 144 ja 145 alkuosa), g alakohdassa (tarkistuksen 143 jälkiosa ja tarkistus 268), h alakohdassa (tarkistukset 139, 283 ja 155), f alakohdassa (tarkistukset 150 ja 257) sekä i alakohdassa (tarkistukset 158, 159, 166 ja 259).

Vesistöjen suojelua koskeva tarkistus 141: toimien päällekkäisyyden välttämiseksi tätä asiaa käsitellään asiasisältönsä osalta yhteisen kannan 7 artiklassa (erityisesti sen 2 kohdan e alakohdassa), vaikka myönnetäänkin, että vesistöjen suojelua voitaisiin teoriassa käsitellä sekä 6 että 7 artiklassa.

Biologista monimuotoisuutta koskevia toimintasuunnitelmia käsittelevä tarkistus 151 sisältyy osittain 6 artiklan 2 kohdan a alakohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan, vaikka yhteisen kannan sanamuoto onkin laajempi ja viittaa biologista monimuotoisuutta koskevaan yhteisön strategiaan ja asiaa koskeviin toimintasuunnitelmiin tämentämättä niiden sisältöä tai hallinnollista tasoa. Tämän kohdan seitsemännessä alakohdassa mainitaan erityisesti Natura 2000 -verkoston luominen.

Maaperän ja meriympäristön suojelua koskevat tarkistukset 148 ja 157 sisältyvät oleellisilta osiltaan 6 artiklan 2 kohdan c ja g alakohtiin ottaen huomioon, että on vältettävä vaikuttamasta näiden teemakohtaisten strategioiden sisällöstä parhaillaan käytäviin keskusteluihin sekä päällekkäisyyttä kaikkiin 4 artiklassa esitettyihin teemakohtaisiin strategioihin sovellettavien yleisten säännösten kanssa.

Maisemien suojelua koskeva tarkistus 256 sisältyy osittain 6 artiklan 2 kohdan e alakohtaan, vaikka tämän aiheen ei katsotakaan sopivan teemakohtaiseen strategiaan, ja yleisempi viittaus tehdään asiaan kuuluviin kansainvälisiin välineisiin.

Ympäristön, terveyden ja elämänlaadun alan päämääriä koskeva tarkistus 160 on asiasisältönsä osalta 2 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa, jonka sanamuoto on laajempi ja erityiset viittaukset ravintoon ja juomaveteen on voitu jättää pois.

Ympäristön, terveyden ja elämänlaadun alan tavoitteita koskevat tarkistukset 161, 270, 167 (osittain), 169, 170, 177, 180 ja 282 (toinen osa) sisältyvät täysin tai osittain 7 artiklan 1 kohtaan.

Samaisen alan erityisiä toimia koskevat tarkistukset 289, 165, 167 (osittain), 168, 171, 172, 174, 175, 178, 179, 182, 183, 184, 188, 189, 192, 194, 195, 193 ja 277, 199, 200, 204 sekä 282 (ensimmäinen osa) ovat osittain tai periaatteessa 7 artiklan 2 kohdan a alakohdassa (tarkistukset 172, 174, 175 ja 204), b alakohdassa (tarkistukset 165, 178, 179 ja 289), c alakohdassa (tarkistukset 184, 188 ja 189), d alakohdassa (tarkistukset 182 ja 183), e alakohdassa (osittain tarkistus 167 sekä tarkistukset 192, 193 ja 277, 194 ja 195), f alakohdassa (tarkistukset 168, 199 ja 200), g alakohdassa (tarkistuksen 282 ensimmäinen osa) ja h alakohdassa (tarkistus 171).

Kansainvälisiä yleissopimuksia koskeva tarkistus 181 sisältyy 9 artiklan (kansainväliset kysymykset) 2 kohdan d alakohdassa kaavailtuun horisontaaliseen toimeen.

Kaupunkiympäristöä koskeva *tarkistus 207* sisältyy osittain yhteisen kannan 7 artiklan 2 kohdan h alakohtaan. Ottaen huomioon yhteisön toimivallan rajoittuneisuuden ja tämän aiheen horisontaalisen luonteen (aiheeseen kuuluu useita muualla ohjelmassa käsiteltäviä kohtia) yhteisessä kannassa pidetään tässä vaiheessa teemakohtaista strategiaa lainsäädännöllisiä puitteita sopivampana: näin voidaan kuulla sidosryhmiä ja tarkastella huolellisesti EU:n tasolla käsiteltäviä lisäkysymyksiä.

Luonnonvarojen kestävää käyttöä ja hoitoa sekä jätehuoltoa koskevia päämääriä ja tavoitteita käsittelevät *tarkistukset 278 ja 200* sisältyvät osittain 2 artiklan 2 kohdan neljänteen luetelmakohtaan ja 8 artiklan 1 ja 2 kohtaan.

Luonnonvarojen kestävää käyttöä koskeva *tarkistus 212*: tarkistusta ei ole sisällytetty ehdotukseen sellaisenaan, vaikka luonnonvarojen kestävää käyttöä ja hoitoa koskevassa teemakohtaisessa strategiassa asetetaankin tavoitteet ja päämäärät luonnonvarojen tehokkaalle käytölle ja niiden käytön vähentämiselle. Yhteys yhteisön tutkimusohjelmaan käy ilmi sitä varten laaditusta 10 artiklan d alakohdasta.

Luonnonvarojen kestävää käyttöä ja hoitoa sekä jätehuoltoa koskevia toimia käsittelevät *tarkistukset 213, 215, 216, 217, 219, 220 ja 222* ovat asiasisältönsä osalta tai osittain 8 artiklan 2 kohdan i alakohdassa (*tarkistus 213*), iii alakohdassa (*tarkistukset 217, 219 ja 220*) ja iv alakohdassa (*tarkistukset 215, 216 ja 222*).

Kioton pöytäkirjaa ja EU:n ulkosuhteita käsittelevä *tarkistus 251* on asiasisältönsä osalta kokonaan tätä aihetta käsittelevässä 5 artiklan 5 kohdassa.

Monenvälisiä sopimuksia koskeva *tarkistus 226* on 9 artiklan 2 kohdan g ja h alakohdassa.

Kestävän kehityksen tukemista alueellisella ja paikallisella tasolla sekä Agenda 21 -paikallishojelman tukemista koskevat *tarkistukset 227 ja 239*: *tarkistus 227* on asiasisältönsä osalta 3 artiklan 6 ja 10 kohdassa, Agenda 21 -paikallishojelmaan viitataan kaupunkiympäristöä käsittelevässä 7 artiklan 2 kohdan h alakohdassa.

Yhteistyötä kehitysmaiden kanssa koskeva *tarkistus 228* on 9 artiklan 2 kohdan a ja c alakohdassa.

Ennalta varautumisen periaatetta koskeva *tarkistus 229* sisältyy 9 artiklan 2 kohdan f alakohtaan.

Kauppasopimuksia koskeva *tarkistus 230* on asiasisältönsä puolesta 9 artiklan 2 kohdan g alakohdassa.

Rajat ylittäviä saasteita koskevat *tarkistukset 231 ja 232* ovat asiasisältönsä osalta 9 artiklan 2 kohdan i alakohdassa.

Ympäristöpolitiikkaan liittyviä tavoitteita koskeva *tarkistus 233* on 10 artiklassa (sen johdannossa), jossa viitataan 3 artiklassa esitettyyn strategiseen lähestymistapaan.

Vuoropuhelua koskevia sääntöjä käsittelevät *tarkistukset 274 ja 236* sisältyvät periaatteiltaan 10 artiklan a alakohdan yleiseen sanamuotoon: kehitetään parempia järjestelmiä sekä hyvää hallintotapaa koskevia yleisiä sääntöjä ja periaatteita sidosryhmien kuulemiseksi.

Århusin yleissopimusta ja tietojen saatavuutta koskevat *tarkistukset 234, 237 ja 244* ovat kokonaan, asiasisältönsä osalta tai periaatteessa 3 artiklan 9 kohdassa.

Valtioista riippumattomien järjestöjen tukemista koskeva *tarkistus 235* sisältyy 10 artiklan b alakohtaan.

Strategista ympäristöarviointia koskeva *tarkistus 238* sisältyy 3 artiklan 3 kohtaan.

Ympäristöpolitiikan parantamista koskevia toimia käsittelevät *tarkistukset 240, 241 ja 243* ovat osittain tai periaatteessa 10 artiklan d, f ja g alakohdassa.

Arviointia ja kertomusten toimittamista koskevat *tarkistukset 245 ja 281* sisältyvät osittain 11 artiklan 1 kohtaan.

b) ei sisällyttänyt yhteiseen kantaan 47: ää tarkistusta:

- neuvosto oli yhtä mieltä komission kannan kanssa seuraavien tarkistusten osalta: 1, 5, 8, 10, 36, 41, 42, 48, 252, 56, 63, 65, 80, 81, 266, 85, 90, 94, 99, 118, 132, 147, 162, 176, 187, 191, 196, 198, 201, 203, 218, 223, 224 ja 280,
- neuvosto ei hyväksynyt 13:a komission kokonaan tai osittain hyväksymää tarkistusta seuraavista syistä:

Ympäristövahinkovastuuta koskeva *tarkistus 68*: vaikka tarkistuksen ajatus on osittain mukana 3 artiklassa ja erityisesti sen 4 kohdassa, neuvosto katsoo, että viittaaminen pakolliseen vastuuvakuutukseen on ennen aikaista ja että ei pitäisi ennakolta ottaa kantaa tulevasta ympäristövahinkovastuuta koskevasta komission ehdotuksesta käytäviin neuvotteluihin.

Ehdokasvaltioita koskevat *tarkistukset 30 ja 31*: neuvosto katsoi, että ohjelman yleisiä tavoitteita koskevaan 2 artiklaan on tarpeen sisällyttää yleinen ja laaja kohta, jossa käsitellään kestävää kehitystä ehdokasvaltioissa edistäviä politiikkoja ja lähestymistapoja, ja että erityisissä artikloissa käsitellään vain varsinaisesti painopistealueisiin liittyvää näkökohtaa.

Ympäristövastuuta koskevaa lainsäädäntöä käsittelevä *tarkistus 288*: koska komission on määrä tehdä lähiaikoina asiasta ehdotus ja koska aihe on arkaluonteinen, neuvosto katsoi, että sen on parempi olla vaikuttamatta neuvottelujen tulokseen eikä sen pidä määrätä neuvottelujen aikataulusta.

Kestävää maankäytön suunnittelua koskeva *tarkistus 95*: neuvosto katsoi, että 3 artiklan 10 kohdan johdannossa ja ensimmäisessä luetelmakohdassa ehdotetaan riittävää joustavuutta liikenteen, kulttuuriperinnön ja historiallisten kaupunkialueiden osalta, joten ohjelmassa on parempi olla mainitsematta yksityiskohtaisia luetteloita erityisesti korostettavista aiheista, koska niitä tarkastellaan tapauskohtaisesti.

Yhteisen maatalouspolitiikan tarkistusta koskevat *tarkistukset 100 ja 246*: neuvosto katsoi, että vuodeksi 2002 kaavaillun yhteisen maatalouspolitiikan tarkistuksen tuloksiin ei ole syytä vaikuttaa. Lisäksi tarkistus sisältyy laajalti 3 artiklan 3 kohtaan, jossa korostetaan tarvetta sisällyttää ympäristökysymykset muihin yhteisön politiikkoihin, 5 artiklaan, jossa käsitellään vaihtoehtoisia energialähteitä, sekä 8 artiklaan, jossa ehdotetaan jätteiden kierrätystä koskevaa teemakohtaista strategiaa.

Päästökauppaa koskeva *tarkistus 290*: neuvosto pitää ennen aikaisena vuoden 2005 määräämistä takarajaksi yhteisön kattavan päästökauppajärjestelmän perustamiselle. Lisäksi 5 artiklan 2 kohdan i alakohdan b alakohdassa ilmaistaan selvästi valvonnan tarve: pyritään luomaan yhteisön puitteet tehokkaalle CO₂-päästöjen päästökauppajärjestelmälle.

Vaihtoehtoisia polttoaineita koskeva *tarkistus 287*: vaikka yhteiseen kantaan sisältyykin uusiutuviin energialähteisiin liittyvä määrällinen tavoite (5 artiklan 2 kohdan ii alakohdan c alakohda), neuvosto piti määrällistä tavoitetta henkilö- ja kuorma-autojen vaihtoehtoisen polttoaineen käytölle liian spesifisenä tämän ohjelman tarkoituksiin.

Mukauttamistoimenpiteitä ilmastomuutoksen valmistelemiseksi koskeva *tarkistus 131*: neuvosto ei sisällyttänyt yhteiseen kantaansa erityismainintaa paikallisella tasolla toteutettavista mukauttamistoimenpiteistä; 5 artiklan 3 kohdan sanamuoto ei sulje niitä välttämättä pois.

Yhteistä kalastuspolitiikkaa koskeva *tarkistus 152*: neuvosto piti tämän tarkistuksen sanamuotoa liian määräävänä ympäristönäkökohtien sisällyttämistä muihin yhteisön politiikkoihin koskevien toimien osalta.

Tarkistus 156 vihreiden vyöhykkeiden verkostojen perustamisesta Euroopassa: tarkistuksen periaatteen (joka edellyttää lisäselvennystä) voidaan katsoa sisältyvän 6 artiklan 2 kohdan h alakohdan toiseen luetelmakohtaan sekä 9 artiklan 2 kohdan i alakohtaan. Vihreiden vyöhykkeiden verkostojen perustamista Euroopassa ei sellaisenaan mainita yhteisessä kannassa.

Kuudetta TTK-puiteohjelmaa koskeva *tarkistus 173*: neuvosto ei pitänyt tarpeellisena erityismainintaa kuudennesta puiteohjelmasta, koska se sisältyy yleiseen viittaukseen yhteisön tutkimusohjelmiin (7 artiklan 2 kohdan a alakohda). Yhteisön puiteohjelmia käsitellään erityisesti myös 10 artiklan d alakohdassa.

Yhtenäistä pilaamisen torjuntaa ja valvontaa koskevan direktiivin (IPPC-direktiivi) uudelleenarviointia käsittelevä *tarkistus 279*: neuvosto ei lisännyt tätä viittausta yhteiseen kantaansa ja huomautti, että komissio on sisällyttänyt "IPPC-direktiivin soveltamisen ja kehittämisen edelleen" niihin ympäristöä ja terveyttä koskevien toimien puitteissa toteutettaviin toimiin, jotka ovat komission tiedonannossa, joka on annettu kuudetta ympäristöä koskevaa toimintaohjelmaa käsittelevän komission ehdotuksen mukana (KOM(2001) 31 lopull.).

IV MUUT NEUVOSTON TEKEMÄT MUUTOKSET

Neuvosto muutti päätöksen tekstin rakennetta melko laajalti. Korostaakseen sitä, että 2 artiklassa keskitytään ohjelman periaatteisiin ja yleisiin tavoitteisiin, se siirsi 2 artiklan sisältämät erityistavoitteet ohjelman neljää painopistealuetta käsitteleviin erityisiin artikloihin.

Sen lisäksi, että neuvosto lisäsi erityisen teemakohtaisia strategioita koskevan artiklan, se muotoili uudelleen kaikki komission ehdotuksen artikkelit täsmentääkseen niitä ja lisäten mahdollisuuksien mukaan konkreettiset tavoitteet ja aikataulut, kuten edellä III osan 1 kohdassa on esitetty.

Lisäksi neuvosto muutti ja lisäsi useita johdanto-osan kappaleita perustellakseen päätöksen artiklojen sisältöä.

V YHTEENVETO

Neuvosto katsoo, että sen yhteisessä kannassa, johon on sisällytetty III osan 2 kohdan a alakohdassa mainitut tarkistukset, otetaan laajalti huomioon Euroopan parlamentin ensimmäisessä käsittelyssä antama lausunto. Yhteinen kanta on tasapainoinen ratkaisu uudeksi toimintaohjelmaksi, jonka on oltava kunnianhimoinen ja laaja ja samalla realistinen ja joustava verrattuna viidenteen toimintaohjelmaan ja ottaen huomioon sen kymmenen vuoden aikajänne.
